

Toegepaste tactiek.

(Terugtochtsbevelen en aanwijzingen voor de verdediging eener kanaalstelling in Augustus 1918 aan Duitsche zijde.)

„Die Befehle, die der Generalstabsofficier zu entwerfen hatte, wurden immer vielseitiger und länger, obschon das Streben war, sie kurz zu halten . . . Das war nicht anders möglich, wenn alles klappen sollte.”

ERICH LUDENDORFF.
(Meine Kriegserinnerungen
1914—1918.)

I.

INLEIDING.

Algemeene Oorlogstoestand tusschen Somme en Oise in Augustus 1918.

(Hierbij eene eenvoudige overzichtskaart van N. Frankrijk te raadplegen.)

8 Augustus 1918 braken Engelsche en Fransche divisïën in Picardië diep in het front van het 2. Duitsche leger, tusschen Albert en Moreuil.

Het gevolg van dezen en van volgende aanvallen was, dat de groote bocht in de richting Amiens door dit leger en het Zuidelijk aansluitende 18. Leger moest worden verlaten. De geest der Duitsche troepen was, vooral bij het 2. Leger, niet meer de oude. Maarschalk Foch verreef een helder inzicht in den toestand bij zijn tegenstander.

De groote Entente-aanval — op dit frontgedeelte door de legers der generaals Humbert en Debenedy (N. van de Oise) zoomede Mangin (Z. van de Oise) — begon 1). De nieuwe, vlugge tanks zouden hierin een groote rol spelen.

Aan Duitsche zijde werd aangevangen met het inrichten van eene achterwaarts gelegen stelling in de lijn Bapaume—W. van Peronne—Sommedal—W. van Ham—hoogten N.O. van Noyon.

Van verschillende zijden werden nieuwe divisïën aangevoerd en zoo wordt ook de 231. Infanteriedivisie, die eerst 12—16 Augustus aan het front N.W. van Verdun was afgelost, reeds 21 en 22 Augustus ingeschoven. Deze divisie treedt daardoor in het verband van het XVIII. Res. Legerkorps, (Luit.-Generaal Sieger) en lost de 54. Infanterie-Divisie in het reeds sterk teruggenomen frontgedeelte van het 18. Leger

1) Door de Franschen „derde Sommeslag”, door de Duitschers „verdedigingslag tusschen Somme en Oise” genoemd. In de „Revue des deux Mondes” van 1 Juli 1919 vindt men een algemeen overzicht van dezen slag.

(generaal von Hutier) bij Lassigny (ongeveer 8 K.M. West van Noyon, zie kaart 1:80.000) af.

Den nacht tevoren, 20/21 Augustus, had de afgeloste divisie nog een sprong achterwaarts gemaakt.

Hier zou het evenwel niet bij blijven.

Tengevolge van de gebeurtenissen Z. van de Oise waren de Duitsche troepen tusschen Somme en Oise blootgesteld. Het 18. Leger kreeg daarom in de laatste dagen van Augustus bevel om op bovenbedoelde, nauwelijks in wording zijnde, stelling terug te gaan. Noord van Noyon vormde o. m. het, voor den oorlog in aanleg zijnde, verbindingskanaal tusschen Oise en Somme (Canal du Nord), hetwelk eene goede hindernis tegen tanks bood, de algemeene lijn dezer nieuwe stelling. De desbetreffende beweging (aangeduid als „Kanalbewegung”) moest in den nacht van 27/28 Augustus worden uitgevoerd 1).

II.

Kort overzicht van den toestand bij de 231. Infanterie-Divisie, op 26 Augustus.

(Zie kaart 1:80.000.)

1. Voor de samenstelling der Divisie zie A a n h a n g s e l (blz. 79 e. v.).
2. Het front der Divisie loopt in de algemeene lijn: La Taullette—Malmaison Ferme—W. van Plessis Cacheleux.
3. Tegenover het Divisievak staan, van het 3. Fransche leger (Generaal Humbert), twee z.g. stellingsdivisiën, nl. Zuid de 74. Divisie (230. en 299. R. I. en 5 Tir.), welke divisie sinds 7/7 in voorste linie is, Noord de 121. Divisie (36. en 404 R. I., 45., 48. en 55. Jager Bataljon), sinds 11/6 in front.
Noordelijk is Crapeaumesnil, Zuidelijk zijn Evricourt en Epinoy door de Franschen bezet. Aanvallen met tanks worden verwacht, omdat bekend is, dat de Franschen daarmede achter dit frontge-deelte geoefend hebben.
4. Neven-divisiën.
Noord: 17. Reserve-Divisie; Zuid: 208 Inf. Div.; achterwaarts 54 Inf. Div.
5. Het Divisiefrent is in 3 vakken verdeeld:
Rechtervak, 442 R. I.
Midden-vak, 443 R. I.
Linker-vak, 444 R. I.
In elk vak is 1 bataljon als wachtbataljon 2) in voorste linie, 1 btn. is reservebataljon 2), 1 bataljon is rustbataljon.

1) Ludendorff stelt in zijne „Kriegserinnerungen” dezen datum abusievelijk op 26/27 Augustus. (Bewerker.)

2) De namen wachtbataljon resp. reservebataljon zijn hoewel m. i. minder doeltreffend, overeenkomstig de jongste Nederl. voorschriften gebezigd voor vertaling van „Kampbataillon” resp. „Bereitschaftsbataillon”. (Bewerker.)

GEBIED VAN HET NOORDER-KANAAL.

Schaal 1 : 80 000.

Toelichting. De photographie van het Kanaal is bij A.A. opgenomen.
 De door het 3. Fransche Leger op 25 Augustus 1918 bereikte lijn
 is op de kaart aangegeven.

De gevechtsbataljons hebben 3 à 4 compagnieën naast elkaar ingezet. De compagnieën zijn in meerdere linies, diep geëchelonneerd (500 à 1000 M.). De reservebataljons zijn, over het terrein in breedte en diepte verdeeld, eveneens in gevechtsorde.

6. De geheele Artillerie staat onder de bevelen van den Art. Ct. der Divisie 1).
7. Artillere-, Infanterie- en Pion. Munitiedepots te Muirancourt.
Vooruitgeschoven infanterie mun.depote aan het kanaal. Brigade-seinmunitiedepot Chevilly.
8. Divisie pion. park te Muirancourt. Materiaal opslagplaats te Villeselve.
9. Hoofdverbandplaats te Campagne.
re Veldhospitaal te Muirancourt, 2e te Berlancourt.
Ontluizingsinrichtingen te Cugny en Flavay le Martel (resp. 3 en 5 K.M. Oost van Brouchy).
Veldziekenstal te Golancourt.
Korps geneeskundig magazijn te Ollezy (N. van Cugny).
Gasbeschermingskamp te Le Plessis Patte d'Oie.
10. Korpsverplegingscentrale te Ham (3 K.M. N.N.W. van Brouchy).
Div. Verplegingscentrale te Villeselve.
Magazijn te Le Plessis Patte d'Oie.
(26 Augustus wordt bepaald, dat de troep uit deze inrichtingen tot 30/8 van brood, tot 31/8 van andere levensmiddelen moet worden voorzien.)
11. Divisiestafkwartier te Chevilly.

III.

Bevelen voor de teruggaande beweging naar het Noorderkanaal 2).

(Zie kaart 1:80.000.)

A.

231. Infanterie-Divisie.
Ia. No. 466 Op. Pers.
Streng geheim!

Div. Staf Kw., den 27.
Augustus '18.

DIVISIEBEVEL.

1. De kanaalbeweging geschiedt in den nacht van 27/28—8.

2. De tegenwoordige rustbataljons der regimenten be-

1) Nadere gegevens zijn niet bekend. (Bewerker.)

2) Alleen de bevelen voor het geheel zijn weergegeven, niet die van den Art.Cdt., Pion.Cdt., de Reg.Cdn. enz. (Bewerker.)

zetten reeds in den nacht van 26/27—8, als wachtbataljons, de hoofdweerstandslinje en het voorterrein van de kanaalstelling, overeenkomstig de mondeling gegeven aanwijzingen. Na de beweging in den nacht van 27/28 worden de bataljons, die tot dusverre reservebataljons waren, weer reservebataljons, de bataljons, die tot nu wachtbataljons waren, rustbataljons.

De reservebataljons rukken in hun reeds verken- de stellingen, de rustbataljons betrekken bivaks om Tirlancourt.

- 3 In den nacht van 27/8 moet de gevechtswerkzaam- heid in voorste linie dezelfde blijven als tot dusverre; het storend vuur der artillerie moet vanaf 11 uur 's avonds worden verminderd, opdat vijandelijke be- antwoording worde vermeden.

4. *Beweging der artillerie:*

27/8. 9.30 nam. marcheert te echelon af.

10.30 nam. de rest.

Bijzonderheden regelt, overeenkomstig mondelinge nadere aanwijzing, de artilleriecommandant.

Straatweg Roye—Noyon moet door de laatste onder- deelen (behalve achterhoede-artillerie) den 28/8, 1 uur voorm. Oostwaarts zijn overschreden.

5. *Beweging der infanterie: Marcheeren af:*

442 R. I. langs marschweg A. 1)

443 R. I. (reservebataljon), langs marschweg A.

443 R. I. (wachtbataljon), " " B.

444 R. I. " " B.

Ten 10.45 nam. staan de wachtbataljons (zonder achterhoeden) en de reservebataljons, verdeeld in groepen, gereed tot den afmarsch bij de volgende punten:

442 R. I.

a) Wachtbataljon op marschweg A dicht Oos- telijk van la Potière.

b) Reservebataljon op marschweg A Oostelijk van het wegenknooppunt in den Z. O. hoek van Kaart- vierkant 3539.

443 R. I.

a) Wachtbataljon op marschweg B aan de wegvork Z. W. van de

1) Zie kaart 1:80 000.

„P” van Plessis-Cacheleux-
bosch.

- b) Reservebataljon op marschweg A, ter hoogte
van het Lagny-kamp.

444 R. I.

- a) Wachtbataljon op marschweg B uitgang
van Plessis-Cacheleux naar
Scaucourt.

- b) Reservebataljon op marschweg B uitgang
van Scaucourt naar Plessis-
Cacheleux.

Te 11 uur 's avonds wordt afgemar-
cheerd.

Gedurende de verzameling en gedurende den marsch
zorgen de commandanten voor blijvende, onberispe-
lijke verbinding. De marsch geschiedt compagnies-
gewijze met afstanden.

Iedere compagnie, iedere batterij, moet een gids heb-
ben, die den geheelen marschweg nauwkeurig kent.
De wachtbataljons dekken den afmarsch der artillerie
en mogen derhalve den straatweg Roye—Noyon niet
eerder dan 28—8. 1.30 voorm. in Oostel. richting
overschrijden. Komen zij vóór dat tijdstip aan den
straatweg aan, dan houden zij halt. In geval van een
vijandelijken aanval gedurende de teruggaande be-
weging wordt deze voortgezet. Ieder troependeel, dat
de teruggaande beweging is begonnen, maakt eerst
ten behoeve van de verdediging der kanaalstelling front.

6. Optreden der achterhoeden, zie bijlage I (blz. 63).

7. Voertuigen:

Alle bespanningen en voertuigen (voorwagens, cais-
sons, mitrailleur- en lichte mijnwerperwagens), die
voor de teruggaande beweging uit de tot dusverre
ingenomen stelling gebruikt worden, moeten in den
avond van de kanaalbeweging zoo vroegtijdig zijn
aangetrokken, dat zij uiterlijk 9.30 nam. den straat-
weg Roye—Noyon hebben overschreden.

8. Verkeerspolitie.

A. Indeeling.

- 1) West van het kanaal:

Marschweg A. — 442 R. I.

Marschweg B. — 444 R. I.

2) Aan het kanaal:

Door Pion. afdeelingen der 54. Inf. Div.

3) Oost van het kanaal:

Staf 19 Drag. en rest 1/9 Drag.

B. Politiestaf.

442 R. I., 444 R. I. en Pion. Cdt. 54 Inf.

Reg. wijzen, voor het hun toevallend politieresort, elk een politiestaf onder een niet te jong officier aan, welke staf onmiddellijk samenkomt en zich in zijn taak inwerkt (zie onder C). Rijkelijk energiek, 'ondergeschikt personeel moet bij de politiestaven worden ingedeeld.

C. Taak der politie.

1) West van het kanaal:

a) Toezicht houden over het ordelijk verkeer (rechterzijde van den weg houden, rustig rijden, stremmingen ontwarren).

b) Er voor zorgen, dat onvoorwaardelijk de bevolen marschwegen worden gevolgd. Met alle middelen moet belet worden, dat troependeelen in het gebied der neven-divisiën afdwalen.

c) Uitzetten van wegwijzerposten bij wegvorken en kruispunten (de bijzonder belangrijke posten zijn in de voor de politiestaven bijgevoegde kaart ingeteekend).

d) Zijdelings de eigen marschwegen betredende troepen der neven-divisiën moeten zonder verschooning worden teruggewezen. Pijnlijk nauwgezette onderrichting der wegenposten is dringend vereischt.

2) Aan het kanaal:

a) Toezicht houden op het ordelijk verkeer over de bruggen.

b) Uitzetten van wegwijzerposten aan de marschwegen A en B West van het Kanaal, om, bij stremmingen aan de bruggen, zoo noodig de infanterie over de kanaaltaluds naar den Oost-oever en weer naar den marschweg te geleiden.

3) Oost van het kanaal.

Toezicht op een ordelijken marsch langs de marschwegen, overeenkomstig de aanwijzingen onder C 1.

Langs den straatweg Bussy—Muirancourt zullen eene afdeeling der 208 Inf. Div. en later ook caissons en munitiewagens dezer divisie marcheeren. Zij zijn daartoe gerechtigd.

Het toezicht op de verkeerspolitie op dezen weg moet persoonlijk aan den Eskadronscdt. van 1/9 Drag. worden opgedragen. Tusschen Mui-rancourt en Guiscard zorgt de 208 Inf. Div. voor de verkeerspolitie.

D. De verkeerspolitie moet 27/8. 8 uur nam. hare op-stelling innemen (dekking tegen ballons en vlieg-tuigen). De politieposten West van het kanaal marcheeren 28/8 te 6 uur voorm., die Oost van het kanaal te 8 uur voorm., af en ver-zamelen zich volgens nadere aanwijzingen harer troependeelen.

9. Divisie staf kwartier vanaf 27/8. 's avonds te Villeselve.

10. De juiste tijd zal 27/8. 5 uur nam. worden uitgegeven door de Divisie.

1 Bijlage.

Verdeeling:

tot de batlns. en	17 Res. Div.
afd. inbegrepen.	208 Inf. Div.
1/9 Drag.	54 Inf. Div.
Pion. cdt.	St. 19 Drag.
Div. Verb. Dienst.	Voorraad 8.
Cdt. I, Ia, Ic, K. T. B.	

BIJLAGE I VAN DIV. BEV. Ia No. 466 Op. Pers.
van 27-8-'18.

Aanwijzing voor de achterhoeden 1).

1. Voor de teruggaande beweging bestemt elk R. I. eene achterhoede, bestaande uit:

W. T. C. 2) als achterhoede commandant.

Ongeveer eene compagnie (waar het oordeelkundig schijnt, kunnen ook deelen der compagnieën onder flinke commandanten worden aangewezen),
6 dragonders,

1 sectie of 1 vuurmond begeleidart. (het melden bij den W. T. C. bepaalt de Esk.cdt., resp. Art. cdt.).

1) Deze aanwijzing vormt als het ware tevens eene tactische handleiding. Vóór den oorlog werden bevelen in dezen vorm in het Duitsche leger en de mil. literatuur sterk afgekeurd. (Bewerker.)

2) K.T.K. = Kamptruppen Kommandeur (vertaald door W.T.C. = wachttroepencomm.), d. i. de Cdt. van alle gevechtstroepen (inf., mitr. tankgeweren, mijnenwerpers, granaatwerpers enz.) in een reg.vak. Eveneens bestaat een B.T.K. = Bereitschaftstruppen Kommandeur. (R.T.C. = Reservetroepencommandant.) (Bewerker.)

De vuurmonden trekken te 1 uur met de wachtbatlins terug.

2. Taak der achterhoede is :
 - a) den terugtocht voor den vijand te verbergen (lichtkogels, mitr.vuur als gewoonlijk).
 - b) In geval de vijand aangrijpt, terwijl de beweging nog door een aanval kan worden gestoord, de hoofdweerstandslijn vasthouden. Het moet dan aan den W. T. C. worden overgelaten, deelen van een bataljon achter te houden. Zoodra de aftocht in vollen gang is, dus van 11 uur 's avonds af, mag zulks niet meer geschieden.
 - c) Ongeveer in de hoofdweerstandslijn zoo lang verblijven, tot de vijand de achterhoede aanvalt, hem verliezen toebrengen, dan echter tijdig uitwijken. Voor geval de tegenpartij met patrouilles tast, deze afsnijden of vernietigen.
 - d) Gedurende den eigen terugtocht moet elke gelegenheid om den vijand afbreuk te doen, met beleid worden benut. Dit zal vooral West van Lagny en in de buurt van Ferme du Sanglier mogelijk zijn. Aangezien de vijand tegen de Lagny-hoogte niet zoo snel vooruit kan komen als in het dal, moet getracht worden hem een flankerende vuurovervalling te berokkenen en daarna langs bekende wegen in het bosch te verdwijnen. Voor dergelijke ondernemingen kunnen speciale kleine afdeelingen in de regimenten worden aangewezen; er moet echter voor gezorgd worden, dat zij niet in vergetelheid geraken. (Sic. Bewerker.)
3. Grijpt de vijand slechts de neven-divisiën aan, dan gaan de achterhoeden tijdig zonder strijd terug, ten einde niet te worden afgesneden.
4. Per vak blijft een telefoonleiding bestaan van den Brig. Cdt. naar den R.T.C., alwaar verzamelplaats voor berichten. Van daar hardloopers- of bereden ordonnansen verbinding naar den W.T.C., die, ook als hij niet wordt aangevallen, ongeveer elke 2 uren naar achteren aan de brigade meldt. **B e g i n d e r t e r u g g a a n d e b e w e g i n g m e l d e n .**
Verbinding met verrewachten 1) en neventroepen is

1) „Fernwarten” d. z. waarnemingsposten, die het meldenswaardige, waarneembaar in het gebied op eenigen afstand achter 's vijands voorste lijn, melden.

van belang. Voor deze taak heeft de W.T.C. toereikend personeel noodig.

5. De wachtbataljons der nieuwe stelling zetten posten buiten de grens van het voorterrein uit, die den vervolgenden vijand opnieuw halt gebieden; het komt er derhalve op aan, dat, na het verlaten van het boschterrein, de achterhoeden ten spoedigste het schootsveld vrijmaken.
6. Alle, om een of andere reden nog in de oude stelling bezig zijnde afdeelingen, moeten een bevelsontvanger bij den W.T.C. hebben, om tijdig te vernemen, wanneer de bezetting teruggaat. Alle troependeelen moeten daarvoor zorg dragen.
7. Handig optreden der achterhoeden zal ik in het bijzonder beloonen.
8. De achterhoede afdeelingen blijven, wanneer zij niet worden aangevallen, tot den avond van 28/8 staan en trekken dan zonder oponthoud langs de terugmarschwegen terug, totdat zij in de lijn der vooruitgeschoven posten van de nieuwe wachtbataljons worden opgenomen.

Woord uitgeven!

B.

231. Infanterie-Divisie.

I b. No. 27 134.

Div. St. kw., den 27. 8 1918.

Bijzondere bepalingen No. 28.

1. Munitie.

Art. Mun. Park 231 Inf. Div. te Le Plessis Patte d'Oie vanaf 28/8.8 uur voorm.

Alle overtollige munitie moet naar de Munitieorteerplaats Le Plessis Patte d'Oie (N.O. van het wegenkruispunt Ham/Guiscard—Freniches/Le Plessis Patte d'Oie) worden overgebracht.

Div. Pion.-Park. van 28/8.6 uur voorm. af te Le Plessis Patte d'Oie. Tegenwoordig Div.-Pion.-Park Muirancourt wordt Regimentspark voor 444 R. I., dat het park 28/8 ten 11 uur voorm. moet overnemen.

442 en 443 R. I. richten nieuwe eigen Regts. Pion. Parken op, waarvan de standplaatsen den

28/8 moeten gemeld worden Totdat deze zullen zijn opgericht moeten de regimenten uit het Pion. Park Muirancourt worden voorzien.

Inf. Mun. Depot der Div. Aanvankelijk Muirancourt bij het oude Div. Pion Park; daarna Div. Pion. Park Le Plessis Patte d'Oie.

Mun.-Dep. en Pion. Park der Brigade: Tirlancourt.

2. Over latere verpleging volgt bevel (Magazijn Cugny) 1).

3. Geneeskundige inrichtingen.

Hosp. Comp. 243 bereikt in nacht 27/8—8 Le Plessis Patte d'Oie, neemt, aldaar de inrichting van veldhosp. 501 der 17 Res. Div., als hoofdverbandplaats over. Wordt 27/8 's avonds versterkt door Beiersche hosp. comp. 10.

Veldhospitaal 184 betreft kantonnement in Cugny.

Veldhospitaal 217, in Villeselve, betreft 28/8 kantonnement in Cugny. Alle zieken en gewonden naar Cugny te vervoeren.

4. Veldziekenstal 227 van af 28/8 Flavyle Martel. Nieuwe paardenverzamelplaats zal nog worden bevolen. (29/8 wordt bepaald, dat deze plaats zich in het boschperceel 1 K.M. West van den N. uitgang van Villeselve bevindt. Bewerker.)

5. De zich in preventieve hechtenis bevindende gevangenen der Hechteniscompagnie moeten door hunne troependeelen uiterlijk 27/8 's avonds in Chevilly afgehaald worden Het bewakingspersoneel bij de hechteniscomp. naar de betrokken onderdeelen terugzenden.

6. Inlichtingen bureau en verzamelplaats van verdwaalden. Muille-Villette wordt 27/8 vóór 5 uur nam. verplaatst naar Flavy le Martel.

7. Aanvullingsinrichtingen der groep:
Korpsbouwmaterialedepot: Flavy le Martel.
Gereedschapsdepot: Flavy le Martel.

1) Cugny en Flavy le Martel liggen resp. 3 en 5 K.M. Oost van Brouchy. (Bew.)

Vooruitgeschoven art. gereedsch. dep.: Cugny.
 Artillerie Reparatie inrichting: Montescourt (9 K.M.
 O. van Brouchy. Bew.)
 Vooruitgeschoven id. id.: Cugny.

8. Legeringsstaat der 231. Inf. Div. hiernevens. (Zie onder C. hieronder.)

Verdeeling:
 Tot de Batls. en afd. inbegrepen.

C.

231. Infanterie Divisie.

I b. No. 27 134.
 Geheim!

Div. St. kw., den 27/8 '18.

Legeringsstaat 1).
 Eigentropen.

Onderdeel :	Legering :
Div. Staf 231. Pion. Cdt. 231. Cdt. Div. Verbindingsdienst A. O. der Div. Art. Cdt. 231. Veldintendance Gasbeschermingskamp Veldpost	Villeselve. Clastres (8 K.M. O.N.O van Brouchy. Bew.)
Inf. Brig. 231 442 R. I. 2) 443 R. I. 2) 444 R. I. 2) Mitr. scherpsch. afd. 66	Kasteel Bethancourt. In het gebied om Tirlancourt. Oostel. grens: straatweg Ham/Guiscard.
1/ 9 Dragonders	Avesne (6 K.M. O.N.O. van Brouchy. Bew.)
3 Garde Res. R. V. A. 3). Batln. Zw. Art. No. 90 3).	In het gebied: Westel. grens straatweg Ham/Guiscard, Oostel. grens: straatweg Brouchy—Villeselve. Daarin alleen het oord Le Plessis Patte d'Oie beschikbaar. De oorden Collezy en Villeselve behoo- ren niet tot de Divisie.

1) Hierbij is rekening gehouden met wijzigingen in dezen staat aangebracht 28/8. '18, bij Ib. No. 27. 188 (Bewerker).

2) Hier blijkbaar bedoeld reg. staf en het rustbataljon; zie hiervoren onder III A 2, laatste alinea (Bewerker).

3) Blijkbaar bedoeld staven, bespanningen enz. Voor indeeling art. zie hierachter onder V punt 9. (Bewerker).

Onderdeel :	Legering :
Pion. Comp. 353 en 354. Mijnw. Comp. 418. Handzoeklichtentroep 181	Om Tirlancourt.
Div. telef. afd Div. draadl. afd. 57.	Villeselve.
Div. vrachtautocolonne 641. Hosp. Comp. 243 Veldhospitaal 184 id. 217 Veldziekenstal 227	Villeselve. Le Plessis Patte d'Oie. Cugny. Alaincourt. Flavy le Martel.

Bovendien ingedeelde troepen.

Mitr. scherpsch.afd. 65 . . .	In gebied om Tirlancourt (O. grens straatweg Ham/Guiscard).
III — 50 R. V. A. 1) St. en IV — 3 Beier. Res. zw art. regt. 1). St. 4 Beier. Res. zw. art. regt.	In gebied: Westel. grens: straatweg Ham/Guiscard Oostel. grens: straatweg Brouchy/Villeselve. Daarin alleen het oord Le Plessis Patte d'Oie.
Ballonsectie 136 1/ Arbeidersbatl. 78	Nabij Tirlancourt.
Legervrachtautocol. 267. Saks. mun. col. 49. Et. voertuigen col. 222 Prov. col. 9 Mag. voert. col. 153	Le Plessis Patte d'Oie.
Lichtmeetroep 8. 2)	Villeselve.
Div. Kartograph.inrichting 10	id.

IV.

Nadere berichten, Regeling vliegwaarneming, enz.

231 Infanterie Divisie.

1a No. 21211.

Div. St. Kw., den 28/8 '18.

DIVISIEBEVEL.

1. De vijand is de terugwijkende achterhoeden ge-

1) Blijkbaar bedoeld staven, bespanningen enz. Voor indeeling art. zie hierachter onder V punt 9. (Bewerker).

2) Is belast met de plaatsbepaling der vijandelijke batterijen, door de vuurverschijnselen daarvan op te meten.

volgd en staat in de lijn: Kale hoogte W. van Quesnoy-Bosch—Z. O. rand Ecuvilley—Fay Ferme—Kruispunt der straatwegen Noyon—Roye en Lagny—Catigny—Pinchemont Ferme — boschperseel Zuid van de 8 van Kaartvierkantgetal 8643.

Bij het oprukken naar deze lijn heeft de tegenpartij gevoelige verliezen door ons goed liggend infanterie- en art.vuur geleden. Uit de genoemde lijn oprukkende patrouilles werden door artillerie-, infanterie- en mitr. vuur verstrooid.

2. De tegenover ons staande vijand is, volgens de bekend geworden samenstelling, niet sterker dan wij. De troep kan met volkomen gerustheid en zekerheid de mogelijk te verwachten gevechten tegemoet zien 1).
3. a) Voor de 231. en 208. Inf. Div. vliegt tot nader order vliegerafdeeling 275 W. (Plaine Selve) 2).
Vliegerverbindingsofficier bevindt zich bij 231 Inf. Div. te Villeselve.
- b) De vliegerantenne der divisie en de gezamenlijke art. antennes moeten voortdurend — dus niet alleen, wanneer art. vuur met vlieger waarneming wordt afgegeven — op ontvangst staan en alle belangrijke seinen behandelen. De bewakingsvliegers van alle 4 divisieën moeten hunne waarnemingen met het oproepsein pp. geven, waarop echter slechts de voor het betrokken vliegtuig aangewezen bewakingsantenne antwoordt en, ten behoeve van de waarneming der schoten, het draadloos verkeer opneemt.
- c) Aanvraag van afsluitings- en vernietigingsvuur, enz. is, als volgt, geregeld:

1) Omtrent de geoefendheid en bruikbaarheid der toenmalige Duitsche troepen schrijft Ludendorff (Kriegserinnerungen, blz. 471), dat het niet meer de goede troepen van 1914 waren, maar „een soort militia met groote oorlogservaring” en (blz. 516), dat het leger zich in de veldslagen van het voorjaar 1918 zoo goed gedragen had, als „bij zijn militia-karakter slechts gehoopt kon worden”.

De geest der troepen had geleden door den langdurigen oorlog, door de omstandigheid, dat de twee groote aanvallen van Maart/April en van Mei 1918 geen beslissing hadden gebracht, door de propaganda van de zijde der Entente, maar ook en vooral door de sinds Januari 1918, van de zijde der eigen onafhankelijke socialisten, stelselmatig gevoerde verdachtmakingen; enz. Vandaar, dat de bevelen er het stempel van dragen en geruststellende verklaringen, als in dit bevel, noodig worden geacht. (Bewerker).

2) Een vliegerafd. (6 à 9 vliegtuigen) moet zoowel in den art. als in den inf. dienst eener divisie voorzien (Bewerker).

aa) door lichtseinen, dezelfde als op den grond zijn voorgeschreven.

bb) radio-telegrafisch:

Afsluitingsvuur F. U. R.

Vernietigingsvuur J. B. B.

Vuur naar voren verleggen. J. F. F.

Vuur naar achteren verleggen. J. F. N.

Geen tankaanval J. T. N.

Divisie v a k a a n d u i d i n g :

Divisie O. U. K. (231. Inf. Div.)

Divisie P. D. R. (208. Inf. Div.)

Regiments v a k a a n d u i d i n g van rechts naar links:

I.

5.

9.

Verdeeling:

tot de Batls. en afdn. inbegrepen.

V.

Kanaalverdediging.

231. Infanterie Divisie.

la. No. 491 Op. Pers.

Divisie Stafkwartier, den 28/8. '18.

Aanwijzingen voor de verdediging der Kanaalstelling 1).

(Zie photographie van het kanaal, zoomede de kaarten 1:80.000 en
1:20.000.)

Algemeen.

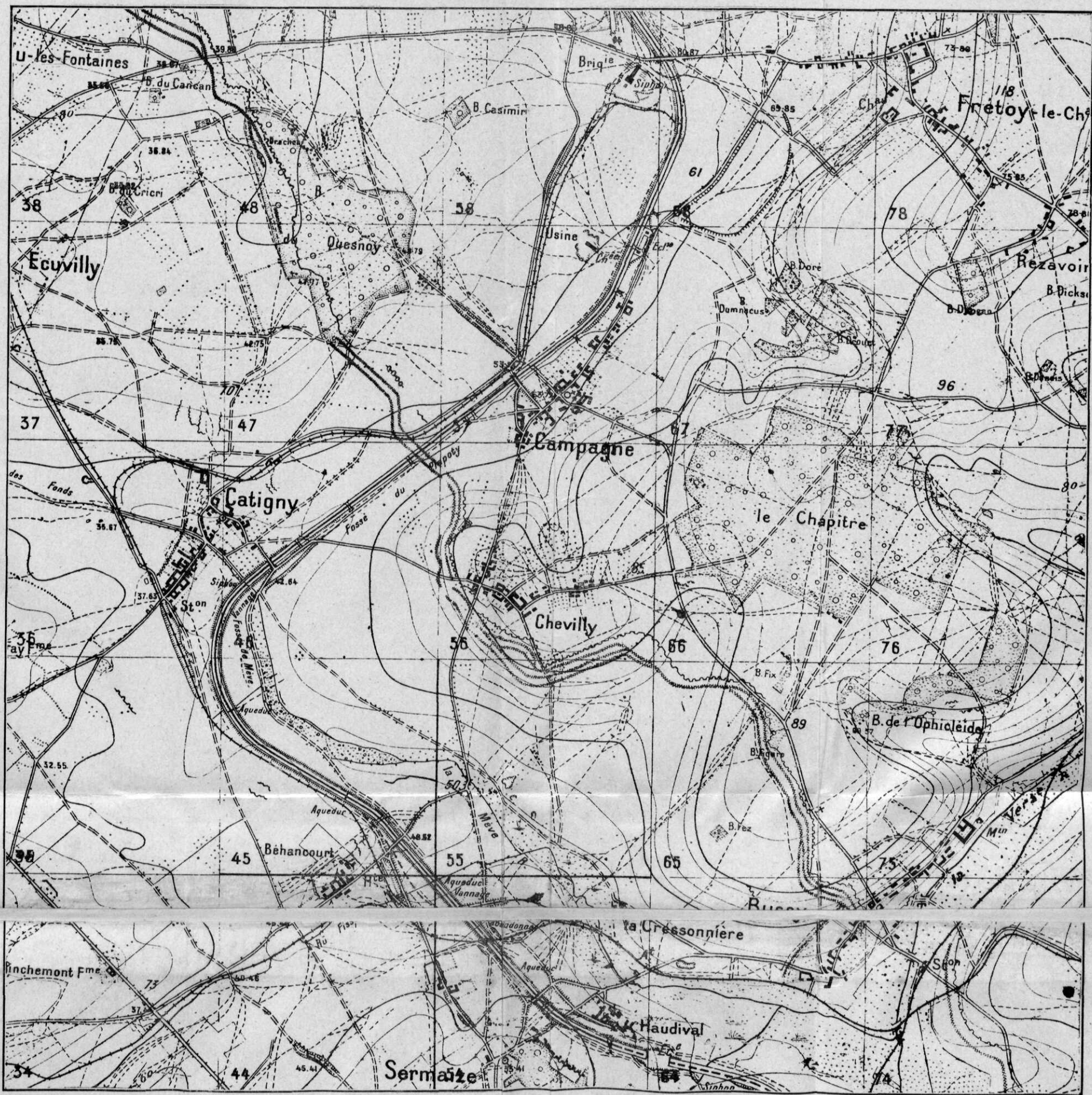
1. Daar de troep geen ingerichte stelling aantreft, komt het er op aan, het terrein te verkennen, het voor de verdediging oordeelkundig te benutten en de in de jongste aanschrijvingen van de Opperste Legerleiding aangegeven grondbeginselen zoo goed mogelijk toe te passen.

Terrein.

2. Het kanaal verleent aan het gevechtsveld een bijzonder karakter 2). Het loopt van beW. Fretoy, door de kom van Campagne Zuidwestelijk naar Catigny en aldaar in een scherpe bocht naar het Z. O. door het

1) Ook deze aanwijzingen vormen eene tactische handleiding (Bewerker).

2) De aandacht wordt gevestigd op het profiel van het kanaal en op de omgeving (zie photo, opgenomen bij het punt op de kaart 1:80.000 aangeduid met A.A.), zoo geheel afwijkend van de Nederlandsche kanalen, vooral van die in laag en in polderterrein. Laatstbedoelde zouden, in de hier beschouwde omstandigheden, eene geheel andere beteekenis hebben gehad (Bewerker).

VERDEDIGINGSVAK VAN DE 231. DIVISIE VAN AF 28 AUGUSTUS 1918.

Schaal 1:20,000.

Toelichtingen. De kaart geeft de verdedigingswerken aan, zooals deze aan Fransche zijde op 23 Augustus bekend waren
De loopgraven (kartellijnen) en hindernissen (kruislijnen) geven de door de Duitschers van 30 Maart tot 9 Juni 1918 ingenomen hoofdwertstandslijn aan.

dal van de Mève-beek. Het loopt hier om de beheerschende hoogte van Chevilly en de Zuid daarvan gelegen hoogte 89, welke van elkander door een ravijn gescheiden zijn. Hoogte 89 valt naar het Z.O. in het dal van de Verse beek; deze helling behoort niet meer bij het Divisievak. Het achtergelegen terrein loopt geleidelijk op naar het bosch van Chapitre en de hoogte van Fretoy en vormt breede ruggen, welke evenwijdig aan de Mève-beek zijn gelegen, onderling door dalen zijn gescheiden en vrij steil naar de Versebeek afvallen.

Noordelijk van het Campagne-dal verheft zich het plateau van het bosch van Quesnoy, hetwelk naar het Oosten, Zuiden en Westen vlak afhelt naar het kanaal en de laagte van Ecuville.

Voor het front loopt het terrein glooiend op naar den straatweg Roye—Noyon en iets steiler naar de beheerschende boschhoogten West van Cander en van Lagny. Ten opzichte van het algemeen front springt de stelling der Divisie van de steenoven (Brigie) Noord van Campagne als een neus naar voren. Hare flanken, vooral de rechter, aan het plateau van Quesnoy, maar ook de linker, over Sermaize—Beaurains zijn blootgesteld. In het frontgedeelte is de stelling, dank zij het beheerschende schootsveld, goed. Het grootendeels droge kanaal vormt geen hindernis voor infanterie, wel echter zijne bemuurde oevers voor tanks 1); de Mève-beek is ten deele moerassig.

Tactische gevolgtrekkingen.

3. Voor de frontale verdediging zijn slechts weinig troepen noodig, evenwel is daarvoor het bezetten van een bepaald voorterrein aan gene zijde van het kanaal noodig, teneinde hier het goede schootsveld te benutten, de mogelijkheid van eigen offensieve ondernemingen te bevorderen en om vijandelijke artillerie tegen de hoogten van Chevilly tot vuurverdeling te noodzaken. Het is dus van belang, aan gene zijde van het kanaal het voorterrein zoolang mogelijk te houden en wel ook, wanneer de 6. Beiersche Inf. Divisie hare voorterrein-bezettingen over het

1) Een talud moet over minstens 2 M. hoogte nagenoeg loodrecht oploopen om eene afdoende tankhindernis te vormen (Bewerker).

kanaal heeft teruggenomen. De sleutel van het voorterrein is Catigny; zoolang het oord in onze handen is, kan het voorterrein met de steunlinie: steenbakkerij Noord van Campagne-Catigny-Kanaal tot la Cressonnière, gehouden worden. Het terugnemen van de bezetting van het voorterrein, achter het kanaal, resp. de Mève-beek, moet in eene volgende periode van den strijd vallen. De voorbereiding hiervoor moet echter reeds thans worden getroffen. De grens van het voorterrein zou alsdan loopen van de steenbakkerij Noord van Campagne, langs het kanaal tot Zuid van Catigny. De Brigade dient voorstellen in, of vandaar af het Kanaal, dan wel de Mève-beek als uiterste grens van het voorterrein moet worden genomen. Eveneens dient gemeld te worden of het doelmatig is, eene bijzondere steunlinie aan te wijzen. Geëischt moet worden, dat de helling tot aan het kanaal door ons vuur wordt beheerscht.

V o o r t e r r e i n i n h e t r e c h t e r v a k .

4. De verdediging van het rechtervak (door 442 R. I.) moet in verband met deze moeilijkheden meer in het bijzonder worden overwogen: zij is, als volgt, voor te bereiden:
 - a) Catigny moet als steunpunt worden ingericht en door flankerend mitrailleurvuur van beide kanaal-oevers N. O. en Z. O. van het oord worden gesteund.
 - b) De Mijnwerpercomp. 442 en 1/2 M. W. Cie. 443 moeten zoo worden ingezet, dat zij het vernietigingsvuur der artillerie op het dorp werkzaam kunnen ondersteunen.
 - c) De Art.Cdt. moet tenminste 2 batterijen zoo inzetten, dat zij den Noordrand van Catigny en de mogelijk teruggebogen steunlinie kunnen flankeren (ten deele met direkte richting).
 - d) Aan het I. Res. Korps zal verzocht worden, met vuur vanuit de buurt van Freniches te ondersteunen.
 - e) Eene draadhindernis moet voor de steunlinie bij de vakgrens worden voorbereid.
 - f) Tusschen Catigny en Campagne moeten schaaks-gewijze „eilanden” worden aangelegd, die zoowel West- als Noordwaarts kunnen werken.
 - g) Campagne als steunpunt in te richten, de sluiswerken in het Westelijk gedeelte daarin te betrekken.
 - h) 443 R. I. moet op de hoogte van Chevilly zijne

verdediging zoo inrichten, dat een gedeelte der eilanden zoowel het eigen vak frontaal als ook het rechter vak door etagevuur of indirekt mitrailleurvuur kan ondersteunen. Bovendien heeft 442 R. I de bevoegdheid, mitrailleurs in het vak van 443 R. I. te plaatsen. Enge voeling tusschen beide regimenten is noodzakelijk.

Voorterrein in midden-vak en linker-vak.

5. De toestanden zijn hier voor den strijd om het voorterrein zeer gunstig; deze moet zoo zorgvuldig moge-

Photo van het Noorder-Kanaal Zuid van Libermont
(A.A. op de kaart 1:80.000).

lijk worden voorbereid. Van beslissende beteekenis is de ondersteuning door vuur vanuit den Oostelijken kanaaloever. Opdat deze ondersteuning zoo werkzaam mogelijk kan worden ingericht, moeten de voortereineilanden hun plaats naar achteren kenbaar maken. Ongunstig is de achterwaartsche verbinding over de Mève-beek; de wegen daarover moeten worden verkend en vastgelegd 1).

1) Ook hieruit blijkt weer, dat verdediging zeer wel mogelijk is, zonder dadelijk de beschikking te hebben over een geheel loopgravenet i. c. naderingsloopgraven (Bewerker).

Hoofdweerstandzone.

6. De strijd om de hoofdweerstandlijn moet zoodanig worden gevoerd, dat het kanaal en het dal der Mèvebeek geheel door ons vuur beheerscht worden; eenige eilanden moeten in het bijzonder ter flankering van het dal dicht daarbij en op de halve hellinghoogte worden vooruitgeschoven. In Chevilly, dat onder bijzonder sterk artillerievuur zal liggen, moet, om onnoodige verliezen te vermijden, met een minimum aan krachten, doch met sterke vuurontwikkeling worden gevochten.

Daarom is het ook niet aan te bevelen te Chevilly en op de hoogten de voor de tegenstooten op grootere schaal bestemde krachten te verzamelen; zij kunnen beter ongeveer in de lijn Fretoy—Chapitrebosch—Sichelbosch (B. de l'Ophicléide B. w.) en Oostelijk worden ondergebracht. Onder alle omstandigheden moet de vijand weer over het kanaal worden geworpen. Het oorspronkelijke voorterrein moet weder naar vermogen worden genomen. Op samenvoeging der in de gevechtszone aanwezige eilanden van elke soort tot weerstandsgroepen wordt de aandacht gevestigd. Voor latere gevechtsperioden moet een koorde-stelling O. van Chevilly worden voorbereid.

Art. beschermings-stelling.

7. De loop der lijnen staat nog niet vast; de ongeveer in de lijn Fretoy—Hoogte 96—Muirancourt aan te leggen mitr. nesten vormen er het geraamte van.

Indeeling der Infanterie 1).

8. De regimenten voeren den strijd naar eigen inzicht over de geheele diepte der zone met hunne wacht- en reservebataljons. Onmiddellijk gereed houden van 1 à 2 compagnieën der laatste onder den commandant der wachtroepen, kan, in het bijzonder bij 442 R.I. (rechtervak), aanbevelenswaardig zijn. Behalve de mitrailleurs in de artillerie-beschermingsstelling moet daar eene voldoende, door de brigade te bepalen, veiligheidsbezetting worden gelaten. Commandant der

1) In eene gevechtszone treft men volgens de hier toegepaste Deutsche beginselen, vóór de hoofdweerstandlijn een te bezetten voorterrein ter diepte van 1-3 K.M. aan, terwijl in en achter de h.w.l. de zgn. dieptezone ligt. In deze laatste worden enkele lijnen (ongeveer 1-3 K.M. achter de h.w.l.) bestemd voor bescherming der art. (art. beschermingsstelling).

artillerie beschermingsstelling is de commandant der mitrailleur-scherpschuttersafdeeling 66.

Van de mitr.sch. sch.afd. 65 zijn 2 comp. ter beschikking van 442 R.I. en 1 comp. van 444 R.I.; de regimenten zorgen voor gepaste rust. De commandant der mitr.sch. sch.afd. 65 is ter beschikking van de brigade, ter regeling van de samenwerking bij de opstelling der mitrailleurs. De rustbataljons moeten als Divisiereserve worden beschouwd. Het rustbataljon van 443 R.I. moet zich een plaats in het vak van 442 R.I. doen aanwijzen. In geval van nood, wanneer de verbinding met de divisie of de brigade is verbroken, kunnen 442 en 444 R.I. over hun rustbataljons beschikken. Cdt. 443 R.I. is verplicht in dit geval gevolg te geven aan den wensch van 442 R.I. om ondersteuning.

Artillerie.

9. De artillerie wordt ingedeeld in:

1. Groep voor vuur op grooten afstand.
2. Groep voor den strijd van nabij, verdeeld in 3 ondergroepen overeenkomstig de regimentsvakken.

Eene zorgvuldig geregelde plaatselijke verbinding van de artillerie-commandanten met de infanterie-commandanten moet op de bekende wijze worden opgenomen. Voor bijzondere opdrachten (tankafweer, strijd van nabij, voorbereiding van tegenstooten en tegenaanvallen), moeten aan elk I. R. eene sectie begeleid-artillerie worden medegegeven. Deze vuurmonden moeten zoo worden opgesteld, dat zij hunne taak met direkt schot of direkte waarneming kunnen vervullen. Éene batterij als rustbatterij aan te wijzen; deze moet, alarmklaar, ter beschikking van den Divisiecommandant in de omgeving van Tirlancourt worden gehouden. Bevelsontvanger bij de Infanterie-brigade. Deze batterij moet in alle 3 regimentsvakken bescheid weten.

Eskadron met speurafdeeling.

10. Het eskadron met speurafdeeling verblijft na afgifte der ordonnansen nabij Tirlancourt. Een speurtroep bezet de divisieverrewacht Chevilly. Betreffende de inrichting van een verzamelplaats voor berichten volgen bevelen. In elk regimentsvak moet een colonneweg uit de hoofdsweerstandslijn naar achter tot de hoogte van Tirlancourt worden verkend en kenbaar

gemaakt. Deze 3 wegen monden uit in één weg naar den kunstweg Ham—Guiscard.

Het eskadron moet steeds in staat zijn, in alle vakken gidsen voor de in het gevecht ingrijpende troepen beschikbaar te stellen.

Pioniers.

11. De pioniercdt., met de hem ondergeschikte troepen (zie aanhangsel, Bewerker) legeren in Muirancourt. In geval van verhoogde strijdvaardigheid kunnen zij door den Brigadecommandant tot het bezetten van de artillerie-beschermingsstelling, eventueel als reserve, gebruikt worden.

Regeling van den aanvoer van pioniermateriaal is bijzonder belangrijk.

De pioniercdt. levert een werkplan in; als zeer belangrijke werkzaamheden komen in aanmerking:

Inrichting van Catigny en Campagne als steunpunten, Commandoposten,

Brugvernielingen aan het kanaal,

Afweer maatregelen tegen tanks,

Opstuwen van de Mève-beek,

Verkenning van de art. beschermingsstelling,

Aanleg van maskers.

Aanleg der stellingen.

12. Nadat de verschillende troepen-afdeelingen op de voor hunne gevechtstaak aangewezen plaatsen zijn ingezet, dienen zij in de eerste plaats ten spoedigste in de aarde te verdwijnen en vliegerdekkingen te maken 1).

Daarna moet worden overgegaan tot den aanleg van schuilplaatsen resp. schuilnissen en van een hinder-nis. De zoo tot stand komende inrichtingen vormen het geraamte voor het stellingssysteem, hetwelk dan alleen snel kan vorderen, wanneer van den beginne af een werkplan wordt opgemaakt.

De regimenten dienen een dergelijk werkplan 4-9 door tusschenkomst der brigade in.

De rustbataljons moeten overdag voor den arbeid worden benut; 's nachts dient hun rust te worden gegund.

1) Vliegerdekking gaat blijkbaar voor alles. De tegenpartij heeft dan ook sinds April 1918 in steeds toenemende hoeveelheid een buitengewoon gebruik gemaakt van bombardementeskaders. Alleen op 25 Augustus werd door haar, op de Duitsche troepen en colonnes, 62 ton ontplofingsmiddelen uit vliegtuigen geworpen, 30 Augustus 80 ton. (Bew.)

Verbindingsdienst.

13. Eene schets van het tot dusverre bestaande verbindingsnet is aan de troepen uitgereikt, de troepen brengen onderling verband in hunnen verbindingsdienst.

Verhoogde gevechtvaardigheid.

14. (Zie punt 12 van 21.8. Ia. No. 436).

Gevechtstaak.

15. Er mag bij de voorterreintroepen geen twijfel over bestaan, dat de steunlinie van het voorterrein tot nader order onder alle omstandigheden moet gehouden worden.

(get.) v. X.

Verdeeling:

Divisie	4
Brigade	2
Reg. elk	12
Art. Cdt	1
5 groepen elk 1	5
Pionier Cdt.	1
Cdt. Div. Verb. Dienst	1
Eskadron	1
Mitr.sch. sch.afdn. elk 1	2
Reserve	10
Groep	1
Totaal	40

Toelichtingen Bewerker.

- 1 Vorenstaande aanwijzingen zijn kenschetsend voor het bezetten van eene stelling volgens het „Inselverfahren”, in diepe echelonnering en met een zooveel mogelijk gebruik maken van het terrein. Daarbij vormt het „Vorfeld” (voorterrein) eene betrekkelijk breede strook tusschen de voorste vijandelijke linie en de lijn, die de troep bij de bewegelijke verdediging moet houden (hoofdweerstandslijn). De vijand moet dit voorterrein bij den aanval, overschrijden. De verdedigende artillerie kan hem dan tijdig bereiken, vóór hij tot de hoofdweerstandslijn is doorgedrongen. Het gelukt dan den aanvallers niet, onder het afsluitingsvuur uit te loopen. Deze verdedigingstaktiek is in October 1917 aan Duitsche zijde ingevoerd, als gevolg van de oorlogservaring in Vlaanderen. De beslissende strijd met de vijandelijke aanvalsinfanterie wordt aldus meer achterwaarts opgenomen. Een nadeel is, dat bij terugtochtsgevallen het prijsgeven

- van het voorterrein aanleiding kan geven tot wanorde in de daarachter gelegen hoofdweerstandslijn.
2. Het gebruik der zware mitrailleurs (zie punt 4 en 8) beoogt samenwerking door ondersteuning met vuur bij tegenstooten en tegenaanvallen, c. q. ook door afsluitingsvuur; ten deele uit achterwaarts gelegen opstellingen. Door invoering eener krachtiger patroon (S. S.) werd een dracht van 3500 M. verkregen.
De lichte mitrailleurs blijven bij den troep.
 3. De aandacht wordt gevestigd op de zeer geringe gevechtsterkte der onderdeelen (zie aanhangsel onder II A laatste alinea). De verdediging wordt „faute de combattants”, dus wat de infanterie betreft feitelijk alleen gevormd door de mitrailleurs.

NASCHRIFT.

Uit de dagberichten van het Duitsche Groote Hoofdkwartier zij aangehaald:

31 Augustus 1918.... „Noord van de Oise vielen de Franschen het Kanaalvak tusschen Libermont en N. O. van Noyon met „sterke troepen aan. Hun aanvallen kwamen meestal reeds op den W. „oever in ons vuur tot staan. Uit Chevilly op den Oostoever „werd de vijand na zwaren strijd weder teruggeworpen....”

3 September 1918....” Aan weerszijden van Noyon hevige „Fransche aanvallen en wel voornl. tegen het heuvelterrein tusschen „Campagne en Bussy. De vijand, die vier maal tegen de beproefde „231. Infanterie Divisie instormde, werd afgewezen....”

V.

AANHANGSEL.

I. Samenstelling der 231. Deutsche Infanterie-Divisie
(Augustus 1918; in stelling).

A. ORGANIEKE TROEPEN I).

Div. Staf 2).				Art. Cdt.	Pionier Cdt.	Cdt. Div. Verbind. dienst.
231 Infanterie Brigade 3).						
442 R. I.	443 R. I.	444 R. I.	Mitr. Scherpsch. afd. 66. (9).			
Staf 4). 3 Bataljons. Mijnwerper afd 442. (5). 7 tankgeweren 6). 1 Regs. Verb. sectie. 1 Pion. Comp. (uit het Regt. gevormd) 1 Speurtroep 7).	Staf. 3 Bataljons. Mijnwerper afd. 443. 8 tankgeweren. 1 Regs. Verb. sectie. 1 Pion. Comp. (uit Regt. ge- vormd). 1 Speurtroep.	Staf. 3 Bataljons. Mijnwerper afd. 444. 4 tankgeweren. 1 Regs. Verb. sectie. 1 Pion. Comp. (uit Regt. ge- vormd). 1 Speurtroep.	Staf en 3 comp. à 9 zware mitr. M. '08 (3 zijn reserve). 1 Speurtroep.			
1/9 Dragonders met speurtroep 7).						
Artillerie Commandant (met speurtroep).						
3e Garde Res. R. V. A.			Batl. zware art. No. 90.			
3 afd. van 3 batterijen met 1 lichte mitr. comp. (per afdeeling). 3 lichte munitie-colonnes (910, 912 & 1135)			2 batterijen van 15 c/M. Houw. 1 id. 10.5 c/M. Lang. 3 Munitiecolonnes.			
Pionier-Commandant (met speurtroep).						
Pion. Comp. 353.	Pion. Comp. 354.	Mijnw. comp. 418 (8).	Handzoeklichten- troep 181.			
Div. Telefoonafd.		Div. draadlooze afd. 57	Div. Verrewacht.			
(alle onder Cdt. Div. Verb. Dienst).						
Hospitaal comp. 243.		Veldhospitalen 184 & 217. Veldziekenstal 227.	Gasbeschermings- formatie.			
Veldpost.			Div. Vrachtautocolonne 641.			

Toelichtingen:

1. De colonnes en treinen zijn in het najaar van 1916 uit het divisieverband gelicht en bij de legers ingedeeld. De legercomm. wijzen deze onderdeelen waar noodig aan de divisiën toe. Op deze wijze heeft men het onnoodig heen en weer vervoer per spoor van de colonnes en treinen vermeden.
2. Sectie I: Generale Staf, verdeeld in:
 - Sectie Ia operatiën en oefening,
 - „ Ib aanvulling, transporten, legering,
 - „ Ic inlichtingen en verbindingen (seinwezen),
 - „ Id munitie-aanvoer.
 - „ II: Personeel, organisatie, ontspanning.
 - „ III: Mil. justitie.
 - „ IV: Intendance, verdeeld in:
 - Sectie IVa voeding, kleeding, veldpost.
 - „ IVb geneesk.dienst, waaronder anti-gas dienst.
 - „ IVc veter. dienst.
3. De Brigade Cdt. is de Cdt. van de Infanterie der Divisie. Staf: 1 adjudant, 1 ordonnansoff., 1 mitr. officier, voorts de regimentsmuziek.
4. 1 Cdt., 1 adjudant, 2 of 3 ordonnansoff., 1 verbindingsofficier.
5. Vermoedelijk toenmaals 6 lichte mijnenwerpers.
6. In April 1918 ingevoerd. Werden door de afgeloste Div., als behorende tot de stelling, overgegeven. Per geweer 2 man. Is enkelader (Mauser) van groot kaliber (13 m.M.) met langen loop en ondersteuningsvork. Lengte 1.69 M. Gewicht 17 K.G. Vervuurt projectiel met stalen kern lang 68 m.M., dat tot 500 M. staalplaten van 20 m.M. dikte doorslaat. De vork is 29 c.M. hoog en weegt 1 K.G.
7. Speurtroep, sterk 1 off., 1 ond.off. en 4 man. Uitgerust met licht-seingereedschap Worden naar behoefte gezonden naar die punten, van waar, meestal door hevige gevechtsactie, op geen andere wijze duidelijke berichten van de eigen troepen inkomen.
8. 4 zware en minstens 4 middelbare mijnenwerpers. De zware mijnenwerpers werden bij het offensief Maart, April, Mei enz. achtergelaten.
9. Niet alle divisiën hadden een mitr.sch.sch.afd. Het algemeen hoofdkwartier deelde deze naar behoefte in.

B. BOVENDIEN INGEDEELD VANAF 22 AUGUSTUS 1918.

Mitr. Scherpsch. Afd. 65.			
III — 50 R. V. A.	Staf en IV — 3 Beier.	Staf — 4 Beier. Res.	Res. Zware Art. Regt. Zware Art. Regt. 1).
Ballonsectie 136.	Vliegerafdeeling 275 W. 2).	Lichtmeetroep 8.	
1) Arbeidersbataljon 78 (onder Pionier Cdt.).			
Saksische mun. col. 49.	Legervrachtauto- colonne 267.	Etappevoertuig- colonne 222.	Magazijnvoertuig- colonne 153.
(alle onder Art. Cdt. der Div. voor mun. aanvulling).			
Proviandcolonne 9.		Div. Kartograph.inrichting 10.	

Toelichtingen:

- 1) Vanaf 28 Augustus, ter versterking van den staf van den art.cdt. der divisie, in verband met diens veel omvattende werkzaamheden, zoodra de divisie in stelling is.
- 2) Vliegt tevens voor eene andere divisie.

II. Samenstelling van het Infanterie-Bataljon (sinds Februari 1918).

A. TROEPEN.

Het Bataljon telt: 4 comp., 1 mitr.comp., 2 lichte mijnenwerpers en 1 verbindingssectie.

De compagnie heeft 5 lichte mitrs. M. 08/15 (waarvan 1 reserve) en een dragerstroep.

De dragerstroep dient voor het vervoer vanaf de voorste pionier- en verplegingsdepots naar voren, zulks wordt regimentsgewijze geregeld.

De mitrailleurcompagnie van het bataljon is georganiseerd, zooals die van de mitr.scherpsch.afd. (Zie IA, 4e kolom).

De lichte mijnenwerpers nieuw model (1918) zijn van 7.6 c/M met vlakbaanaffuit. Dracht 1300 M. Vuren mijngranaat, gasgranaat, rookgranaat, berichtengranaat. De mijnw. kan, in 2 deelen verdeeld, door 4 man gedragen worden, c.q. op de raden door 1 man getrokken. Kan van de raden worden afgevuurd. Direkte richting en projectiel met versterkten kop tegen tanks.

De verbindingssectie van het bataljon telt 1 off, 21 man (lichtseiners en telefonisten) en 4 berichthonden.

Die van het regiment is zwakker en heeft geen berichthonden Deze sectiën dienen voor het leggen der telefoonleidingen enz. en het geven van berichten van voren naar achteren.

Gevechtssterkte der compagnie. Als voorbeeld moge vermeld worden, dat op 1 September '18 van een der comp der divisie (I. I/ 442 R.I) de zg. loopgraafsterkte, d. z. allen, die bij een gevecht in actie komen (schutters, bedieningsmansch. van I. mitr., ordonnansen, telefonisten, seiners, etendragers) was geslonken tot 7 onderofficieren en 53 man.

B. GEVECHTSTREIN.

Toel. De in Februari 1918, met oog op het beoogde Maart-offensief, nieuw bijgekomen voertuigen of bespanningen zijn gespatieerd.

Soort van voertuig.	Aantal.	Bepakking van één wagen.	Toelichtingen.
Keukenwagen	5	— — — — —	Inbegrepen mitr. comp.
Veldwagen 95	4	4 lichte mitrailleurs. 1 id. als reserve. 12.000 schoten in banden (daaronder minstens 1600 S. m K. patronen) 1). 100 handgranaten.	1) S. m. K. beteekent spitskogel met stalen kern (tegen schilden, tanks en vliegtuigen).
Veldwagen 95	2	Toebehooren van mijnenwerpers. Mijnenw. mun. (108 schoten). De lichte m. w. wordt aangekoppeld.	Bespanningen 2 paarden elk.
Veldwagen 16 of Panje wagen 2)	4	8000 S. patronen. 150 handgranaten. 2 lichtpistolen. 25 witte, 25 gekl. seinpatronen. 1 seinenwerper met 10 patronen.	Bespanningen (2 panje paarden elk). 2) Panje beteekent: van Russischen oorsprong.
Schanstuigwage	1	Pioniergereedschap. Telefoon- en lichtseingereedschap.	
Ziekenwagen	1	— — — — —	
Handkar	2	Voor transport der mijnenwerpersmunitie over het gevechtveld. (Per handkar \pm 12 mijnen).	Niet bespannen. Op marsch aan andere voertuigen aan te hangen.
Totaal. . . .	17 & 2 handkarren.		

C. PER MAN WORDT GEDRAGEN (BEPALINGEN VAN FEBRUARI 1918):

Geweer.	Koppel met 2 tas-	Mantel.	Geweer reini-
Sabelbajonet met	schen.	Tentbaan.	gingsmiddelen.
schede.	Pioniergereedsch.	Broodzak.	2 noodrants. 2).
Gasmasker.	(schop, pik of	Wollen deken.	1 brood- & vet-
150 patronen 1).	houweel).	Rijgschoenen.	rantsoen.
2 handgranaten.	Helm.	Lijfgoed.	Kook- en eetge-
Ransel.	Muts.	Waschgereedsch.	rei 2).

1) 90 in de 2 koppeltasschen,

30 „ „ broodzak,

30 „ „ hoeken van de ranselklep.

2) Volgens bepalingen van Mei 1918 (bij aanval over front Noyon—Reims) per man

3 rantsoenen geconserveerd vleesch,

2 „ „ beschuit,

1 dosis vaste spiritus ter verwarming,

2 veldflesschen.

De voorstellen der Nederlandsch-Indische Bezoldigings- Commissie.

DOOR

F. TREFFERS,

Kapitein der Infanterie N. I. L.

Kan onze goede Oost al niet met bijzonderen trots wijzen op overgrote belangstelling van Moederlandsche zijde, het Nederlandsch-Indische Leger draagt daar ongetwijfeld niet eens het leeuwendeel van weg. Hoewel het stellig een loonend doel zoude zijn, dit verschijnsel in zijn vollen omvang waar te nemen en, het als een ziektegeval beschouwend, na vaststelling der diagnose over te gaan tot het opsporen van de middelen tot genezing, zoo zoude toch die taak voor een enkel persoon te zwaar blijken. Het onderstaande is dan ook slechts als een zeer bescheiden schrede in de goede richting bedoeld.

Het is opmerkelijk, dat juist in deze dagen zoowel voor het N. I. Leger als voor dat h. t. l. plannen tot grondige herziening van het bestaande worden behandeld, waarbij het verder van ondergeschikt practisch belang is of van reorganisatie dan wel van formatie-herziening gesproken moet worden. In Nederland zegt men „des Guten zu viel” te hebben, ten minste de Marine- en Legerbezuiniging „tot en met” zooals Jan Fuselier het zou uitdrukken, schijnt op die opvatting 1) te wijzen, terwijl het N. I. Leger in het teeken der tropische bloedarmoede staat — een verschijnsel van te kort aan kracht en krachten overigens, dat dit leger met alle takken van dienst daar gemeen heeft.

Verwonderlijk lijkt het mij, dat bij deze pogingen — ik mag er wel bijvoegen „hernieuwde”, want de uitdrukking is geenszins van gisteren — om uit het moeras of de rawah te geraken, niets is gebleken van eenig onderling hulpbetoon (de detachering van reserve-officieren was militair gesproken nooit als zoodanig bedoeld, had een geheel andere strekking), terwijl geen enkele aanwijzing is te vinden, dat voor de verdediging van Moederland en Koloniën het „één belang, één leger” binnen „afzienbaren” tijd tot grondstelling zal worden verkozen 2).

Dit verschijnsel meen ik te moeten beschouwen, als een der vele uitvloeiselen van de in 't algemeen geringe belangstelling voor Indische zaken, voor zooverre die niet den handel rechtstreeks betreffen. Toch

1) Ik laat natuurlijk daar, welke opvatting de juiste kan genoemd worden.

2) Ik vestig in dit verband de aandacht op het oude „fusie”begrip, in de jongste vergaderingen van „Krijgswetenschap” weer even aangeroerd.

vlij ik mij, zonder bezwaar hieronder U we aandacht te mogen binden voor eenige (overigens commentaarlooze) aanteekeningen uit het verslag der N. I. Bezoldigings-Commissie, (zie Orgaan N. I. O. V. Oct. '19).

De Commissie, tot herziening der bezoldiging van het militair Personeel van de Landmacht, vond reeds eene op zich zelve zeer ingewikkelde taak in het berekenen van de feitelijke betaling — door de mindere militairen genoten in 1001 verschillende vormen — van soldijen, gratificatiën, kleeding of indemniteiten daarvoor, vernieuwingen, huishuren of vergoedingen, schadeloosstellingen, voeding of vires in natura of gedeeltelijke dan wel geheele indemniteit daarvoor, vivres voor vrouw en kind, genees-, heel- en verloskundige behandeling, medicijnen, waterleiding-gelden, gratis verwisselen van uitgebrande gloeilampen, toelagen voor onderhoud van meubilair, gouvernements meubilair of indemniteit daarvoor, speciale toelagen voor richter, seiner en wat niet al. Deze berekening was niet alleen noodig voor het vaststellen van de nieuwe bezoldiging op zich zelve, maar ook voor vergelijking met gelijkwaardige categorieën buiten het leger. Zulks zal echter den Spectatorlezer minder kunnen boeien, terwijl eene juiste waardeering der cijfers tot welke de Commissie meende te moeten besluiten, alleen kan geschieden door hen, die het tegenwoordige Indische leven van nabij en uit eigen aanschouwing kennen.

Wel daarentegen mag ik U vragen uitvoeriger in te gaan op de reorganisatievoorstellen, waartoe de Commissie, samengesteld uit militairen van allerlei rang, graad en landaard als het ware vanzelve is gekomen, wilde zij een werkelijk modern en deugdelijk geheel leveren. Het was de kwestie van den honderd maal gelapten ouden deken, die eindelijk eens verwisseld moest worden.

„Het militaire bezoldigingsvraagstuk,” aldus lezen we in par. 2 onder: Invloed van rasverschil op de militaire bezoldigingen, „wordt in de allereerste plaats beheerscht door het antwoord op de vraag in hoeverre gebroken behoort te worden met het in het leger bestaande stelsel van verschillende bezoldiging voor personeel van verschillenden landaard.” Het is nu weer typeerend voor onze dagen van technische snelheden en opheffing van afstanden, „dat deze even belangrijke als moeilijk tot algemeene (!) bevrediging op te lossen beginselkwestie, die niet enkel de militaire doch ook alle andere Indische salarissen raakt,” (en de lezer moge er bij gedenken, dat de dagen van den Gordiaanschen knoop nog verder achter ons liggen als de tijd van D a e n d e l s) „sinds 1909 het onderwerp uitmaakt van eene uitvoerige gedachten wisseling (er staat niet bij ononderbroken) tusschen het Opperbestuur en de Indische Regeering, evenwel tot nog toe (Juni '19) zonder tot eene duurzame beslissing te leiden.”

De Commissie heeft echter niet gearzeld, „met inachtneming van den algemeenen, ook in den Volksraad tot uiting gekomen drang naar opheffing van op rasonderscheid berustende verschillen in bezoldiging” reeds dadelijk met een eigen voorstel in dien geest voor den dag te komen. Het kon moeilijk, zoo niet onmogelijk, anders, en de komende

begrootingsdagen (aanvullingsbegroting 1919) zullen ons leeren in hoeverre deze beslissing van de Commissie eene gelukkige gevonden zal worden, ook in hoeverre het om de zaak zelve zal gaan dan wel of onverhoopt de politiek een kapstok zal vinden, waaraan het voorstel wordt opgehangen en zulks om niet vooruit te loopen op de bovenbedoelde duurzame algemeen bevredigende oplossing, welke verwacht wordt van eene andere Commissie tot overweging van een Indisch bezoldigingsstelsel (Besluit 3 Juni '18 no. 1).

Het mag als bekend worden aangenomen, dat de bezoldiging tot dusverre geschiedde naar gelang van den landaard, een systeem, dat zich langs historische lijnen ontwikkeld had en gegrond was op de ongelijke waardeering van de 3 hoofdcategorieën: Europeanen, Amboonezen en Inlanders (Javanen enz.). Voor Europeanen en niet-Europeanen waren niet alle rangen in gelijke mate bereikbaar gesteld. Een niet-Europeaan b. v. die sergeant-majoor zou willen worden, moest daartoe eerst staatsrechterlijk door een speciaal besluit met den Europeaan gelijkgesteld worden. Een Javaan met sergeants chevrons telde, evenals een Ambonees, voor wat betreft den Inwendigen Dienst, zoowel als voor zijn tactisch commando, gelijk met een Eur. korporaal, ongeacht persoonlijke bekwaamheden. Daarentegen ontving de Ambonees steeds een hogere soldij dan de Inlander en „competeerde” Europeesche voeding, terwijl tot voor ongeveer 10 jaar de Inlander geen schoenen droeg. Zoo kregen de Amboneezen een aanmerkelijk hogere premie bij engagement of reëngagement, hogere toelage bij de medaille voor Moed en Trouw, kregen na 6 jaren de vrouwen van Amboneezen uitkeering van rijst en die der Javanen niet, enz. enz. Een klein typeerend voorbeeld, hoe men het rasverschil in overweging nam bij alles en alles, was wel de betrekkelijk kort geleden nog geldende bepaling, dat, waar de gehuwde Eur. O. On. ook voor hunne vrouw eenig meubilair uit de magazijnen konden ontvangen, een spiegel alleen „gecompeteerd” werd door den met eene Europeesche gehuwde, zoodat voor eene Javaansche of Amboneesche vrouw, die, hoewel gehuwd met een Europeaan en dus den staat van haren man volgens het Burg. wetboek volgend, dergelijke luxe niet beschikbaar werd gesteld.

Daarentegen, ieder die Europeaan was, onverschillig op welke breedte geboren en onder welke omstandigheden al dan niet opgevoed, werd als het meest volwaardige soldatentype behandeld, zelfs al moest men hem bij zijn recutenopleiding tevens de grondslagen bijbrengen van wat niet zijn moedertaal bleek te zijn geweest. Een sterk, doch typeerend, en het mag voor den Hollandschen lezer wel verzekerd worden, werkelijk historisch staaltje is het volgende.

Iemand ergens in de Molukken kreeg in zijn jongelingsjaren het martiale idee zich gedurende zijn verder leven aan tirailleeren en schieten te wijden, teekende zijn kruisje of misschien wel zijn naam en diende verder den lande als Ambonees, zwierf overal rond, liet te Segli (Atjeh) zijn huwelijk als Inlandsch Christen naar behooren inzege-

nen, zooals dat bij zijne Compagnie zijn kameraden deden, droeg zijn naam en stamboeknummer met den bij die kameraden gebruikelijken trots, was goed in het soort dat goed is, doch had daarna de pech op Java een zijner jongere, groot geworden broertjes te ontmoeten, die hem vertelde, uit familiepapieren ontdekt te hebben, dat ze Europeaan waren! Als bataljonsadjutant kreeg ik de betrekkelijke stukken ter behandeling en het gevolg van eene ingewikkeldé correspondentie was, dat aan 's mans verzoek om in den vervolge als Europeaan behandeld (en betaald) te worden, werd voldaan, nadat hij eerst bij wijze van proef in eene Europeesche sectie was ingedeeld, om in den omgang aldaar bewijzen te geven, de Nederlandsche taal voldoende machtig te zijn. Zijn naam werd zonder verdere bezwaren overgeschreven op het stamboek der Europeanen, doch zijn huwelijk moest opnieuw gesloten worden voor den Europeeschen burgerlijken stand.

Het zal door dit enkele voorbeeld duidelijk zijn, dat in eene Europeesche afdeeling van het N. I. Leger, het niet alles goud is wat daar blinkt. Dat gebroken worden moet met het oude stelsel in elk der drie landaarden alles over een kam te scheren, is niet alleen een oeconomische eisch, voortspruitend uit de steeds achteruitgaande wervingsresultaten in Europa, zoowel kwantitatief als kwalitatief, en uit den algemeenen drang der Inlandsche bevolkingsgroepen (hier te lezen Javanen zoowel als Amboneezen), doch het is ook een militaire eisch, een tactische eisch van individueele ontwikkeling van den mindere (reeds jaren niets nieuws) en van specialiseering in den modernen oorlog, die dwingt uit een ieder individueel het beste te halen, wat er uit te halen is. Hoe gebroken kan worden met dat oude stelsel, wordt nader ontwikkeld in de voorstellen der Commissie.

Volgens die voorstellen zal het N. I. Leger in hoofdzaak bestaan uit:

A) onder den naam „inheemsche troepen” samen te vatten categorieën, n.l. re. Amboneezen, Javanen en verdere inheemsche landaarden, Indiërs dus, die niet als Europeanen te boek staan, benevens 2e. die leden der Indisch-Europeesche bevolkingsgroep (dus in Indië vertoevende Europeanen of daarmede gelijkgestelden, ongeacht her- of afkomst), die beneden een zeker peil van ontwikkeling staan.

B) onder den naam „aanvullingstroepen” samen te vatten groepen van re. nieuw aan te nemen Westerlingen, 2e. alle thans reeds in dienst zijnde Europeanen en 3e. die leden der onder A bedoelde Indisch-Europeesche bevolkingsgroep, die boven dat peil van ontwikkeling staan.

Ten aanzien van de onder B bedoelde groep stelde de Commissie zich op het standpunt, dat èn door de verandering van het soldatenberoep in N. I. (minder avontuurlijk, minder gelegenheid zich te onderscheiden of met een minimum van ontwikkeling vooruit te komen, naast eentonigheid van het vredesgarnizoen) èn door de verbetering van de Eur. arbeidstoestanden, waartegen de legerbezoldiging toch niet kan concurreereen (vooruitgang der stoffelijke omstandigheden van den vrijwilliger), de stand van Europeesch soldaat uit den tijd is en hoe eer

hoe beter dient te verdwijnen. Aan den eisch, dat een zeker percentage van het Leger uit Europeanen moet bestaan was reeds lang niet meer voldaan door den achteruitgang der werving. Voorloopig moeten echter wel Europeesche ongegradueerden in Europa worden aangenomen, doch uitsluitend om te voorzien in de behoefte aan onderofficierskader (behoudens de hoogst noodigen bestemd voor speciale categorieën, als: werklieden der artillerie en genie, speciaal artilleriepersoneel, b. v. oplader bij de bergartillerie, peil- en waarnemingsdienst, richtkanonnier, telefonist enz. hospitaaldienst, topografische dienst en een deel der schrijvers). Deze militairen worden voor een tijd van 3 jaren aangenomen, een termijn, welke voldoende geacht wordt om de geschikten en ongeschikten te schiften. De eersten kunnen dan een langere verbintenis (als onderofficier dus) aangaan, de tweeden worden echter ontslagen. Op deze wijze kunnen hoogere betaling en hoogere eischen aan gehalte te stellen, samen gaan. Voor de thans in dienst zijnde minderen, een uitstervend deel vormend van de onder A genoemde groep, zijn natuurlijk eenige overgangsmaatregelen noodig, die, als aan het wezen der zaak niets afdoend, hier buiten beschouwing kunnen blijven.

Bij wijze van proef zijn in het N. I. Leger 2 nieuwe instellingen ingevoerd. In 1917 werd voor niet-Europeesche sergeanten de gelegenheid opengesteld den rang van sergeant 1e kl. te behalen, een nieuwe rang, gelijkstaand met Europeesch sergeant (wachtmeester), terwijl in 1918 het aspirant-onderofficiers-instituut de opleiding opende van jongelieden van verschillenden landaard tot sergeant bij de infanterie.

Mochten deze instellingen blijken blijvend in de behoefte aan Europeesch of daarmee gelijkwaardig kader te kunnen voorzien, dan zou men de onder B bedoelde elementen uit de Indisch-Europeesche maatschappij niet meer voor kadervorming behoeven en deze categorie dus uit de aanvullingstroepen kunnen vervallen en zou van de ongegradueerde Westerlingen dier categorie alleen het boven als uitzondering genoemde deel met speciale bestemming overblijven.

Zijn dus de Europeanen, (behoudens die der categorie A) bestemd voor de kadervorming, de niet-Europeesche militairen zijn, „zoo lang als een staand leger naast een militieleger noodig blijft, bestemd om menschenmateriaal voor dat leger te leveren”. Zij zijn dus in de eerste plaats noodig in den stand van soldaat. Hun bezoldiging zal dan ook daarop gericht moeten worden. Van den Europeeschen militair wordt echter „de waarde geenszins uitsluitend bepaald door de hem als soldaat of korporaal op te dragen diensten. Met klem meent de Commissie dan ook te moeten opkomen tegen den, haar van belanghebbende zijde in ruime mate kenbaar gemaakten, drang naar volledige gelijkstelling van den Amboneeschen met den Europeeschen soldaat”. Deze laatste zinsnede bevat een teekenende aanwijzing tot waardeering van het Oostersch Réveil! Voor de imheemsche militairen zal echter wel eene billijke regeling hunner vooruitzichten op het verkrijgen van

de hogere onderofficiersrangen in uitzicht moeten worden gesteld. De ongegradueerden, de korporaals en de niet 1e klasse sergeanten van de inheemsche troepen zullen eene lagere bezoldiging genieten dan c. q. hun ranggenooten onder de Europeanen van de aanvullings-troepen, daar het „in hooge mate van de inspanning der Amboneesche en andere inheemsche militairen zal afhangen, hoe lang zij nog naast zich hooger bezoldigde Europeesche kameraden zullen zien”.

Ook voor de hogere rangen, dus sergeant 1e kl., sergeant-majoor, opperwachtmeester, adjudant-onderofficier, enz. zoude naar het oordeel van de Commissie een verschil in betaling moeten blijven bestaan, niettegenstaande gelijkheid van eischen en werk: een soort tropentoe-lage dus. Nu is het niet alleen niet onmogelijk, dat de boven reeds genoemde (algemeene) Commissie voor het Indische bezoldigingsstelsel tot eene tegengestelde conclusie zoude besluiten (volkomen egalisatie dus) maar de regeering zelve is in dien zin reeds op allen commissio-riale arbeid vooruit geloopt, door bij het bovengenoemde instituut van aspirant-onderofficiëren bij de inf. en van sergeanten 1e kl. bij alle wapens (om eenige andere instellingen van minder belang hier maar korthedshalve niet te vermelden) het beginsel van egalisatie in te voeren, zoodat de commissie voor die hogere onderofficiërsrangen het egalisatiebeginsel ook maar heeft aanvaard.

Rest thans nog een en ander omtrent de opheffing van de oude ras-verschillen der niet-Europeesche elementen. Natuurlijk bestaan in het groot dergelijke rasverschillen en zijn ze niet weg te cijferen. Echter gaf deze waardeering van de geheele categorie naar het gemiddelde te veel aan den slechtste der hoogst betaalde soort en te weinig aan den beste der laagst betaalde categorie. Doch niet alleen dat. De methode was vaak een bron voor hoogvaardij bij hen, die te veel kregen en — wat erger is — werkte als een energie doovende domper op diegenen uit de laagst geschatte groep, die krachten voor meerdere prestatie in zich droegen.

Het rasonderscheid wordt thans als maatstaf voor de bezoldiging vervangen door de individueele geschiktheid. Daartoe is in de eerste plaats eene ruime opvatting noodig. Ruim in dien zin, dat de verdeling van het totaal in groepen niet meer afhankelijk gesteld worde van formatiecijfers. Overgangsbepalingen weer buiten beschouwing gelaten, komt de zaak daarop neer, dat men krijgt zoowel voor ongegradueerde inheemsche militairen van de groep A als voor de korporaals en sergeanten eene indeeling in 2 klassen. Javaan zoowel als Ambonees kan elke klasse bereiken mits slechts individueel voldoende aan de gestelde eischen. De tot dusver gebruikelijke aanduiding van den landaard bij den rang, b. v. Eur. korporaal X, Inlandsch sergeant Y, Amboneesch sergeant Z kan nu tevens vervallen. Europeesche, ongegradueerde militairen (naar de oude benaming) komen bovendien nu in beide groepen (inheemsche zoowel als aanvullingstroepen) voor. Voorgesteld zijn de volgende benamingen:

AANVULLINGSTROEPEN.

Infanterist, Artillerist, Huzaar, Mineur, Ziekenverpleger (opziener) alles ongegradueerd, doch 2e en 1e klasse.

Dan:

Brigadier der Infanterie, Artillerie, Cavalerie, Genie en Brigadier-ziekenverpleger (opziener), (geen verdeeling in 2 klassen).

Vervolgens:

Sergeant (wachtmeester, fourier) 1e kl. der Infanterie, Artillerie, Cavalerie, Sergeant 1e kl. Ziekenverpleger (opziener).

INHEEMSCHE TROEPEN.

Fuselier, kanonnier, stukrijder, geniesoldaat, cavalierist, hospitaalsoldaat 2e en 1e klasse.

Dan:

Korporaal der Infanterie, Artillerie, Cavalerie, Genie, Hospitaal-korporaal 2e of 1e klasse.

Vervolgens:

Sergeant, (wachtmeester) der Infanterie, Artillerie, Cavalerie, Genie, Sergeant ziekenverpleger (opziener) 2e en 1e klasse.

Bij werklieden krijgt men de onderscheiding door in stede van Eur. of Inl. werkman te spreken van b. v. geniewerkman en hulpgeniewerkman 1e kl.

Het klasse onderscheid der ongegradueerden kan mede dienstbaar worden gemaakt aan belooningen voor speciale geschiktheden, b. v. schermen, seinen, richten, doch niet voor enkel behoorlijke, langdurige plichtsbetrachting. Daartoe dient de periodieke soldijverhooging.

Bedoeld onderscheid wordt op de uniform aangegeven, voor wat de ongegradueerden betreft door de oude enkele roode chevron en bij de gegradueerden door een plat treskoord langs het rangdistinctief.

Wat betreft de officiersopleiding, zij enkel aangeteekend, dat thans reeds die opleiding voor Europeesche en niet-Europeesche jongelieden op de zelfde wijze is geregeld. Aan de z. g. militie voorstellen zullen andere voorstellen tot officiersvorming annex zijn, die echter buiten het onderwerp van dit opstel vallen.

De hoofdbedoeling van bovenstaande was slechts een oogenblik Uwe aandacht te vragen voor een zich moeizaam vervormend deel van Neerland's weermacht, een deel, dat wellicht nog tijdens het tegenwoordige geslacht zich een taak op de schouders gelegd zal zien, waarvoor het thans niet opgewassen is. Ook Uw belangstelling zal het ten goede kunnen komen.

Den Haag 14-12-'19.

De inrichting van een terugtochts-steunpunt door de Duitschers,

DOOR

S. L. WIJNBERGEN,

Eerste-Luitenant-Adjutant I-Reg. Genietroepen.

Op ± 12 K.M. achter het gewezen front in Noord-Frankrijk ligt het spoorwegstation Don—Sainghin. Het is een belangrijk kruispunt van spoor- en gewone wegen en bezat daarom bij een eventueel achteruitbrengen van het front of bij een terugtocht, voor de Duitschers een groote tactische waarde.

Bij een bezoek aan Noord-Frankrijk eenige maanden geleden was ik, door het moeten wachten op een treinaansluiting, genoodzaakt eenige uren in het dorpje Don door te brengen.

Na het plaatsje eenige malen doorgelopen te hebben viel mijn oog op een eigenaardigen toegang tot een huis waar ik voor stond. Deze namelijk bestond uit een ruw betonnen gang.

Eenige schetsen mogen eerst een juist beeld van de situatie en van de ligging van het plaatsje geven. (fig. 1 en 2).

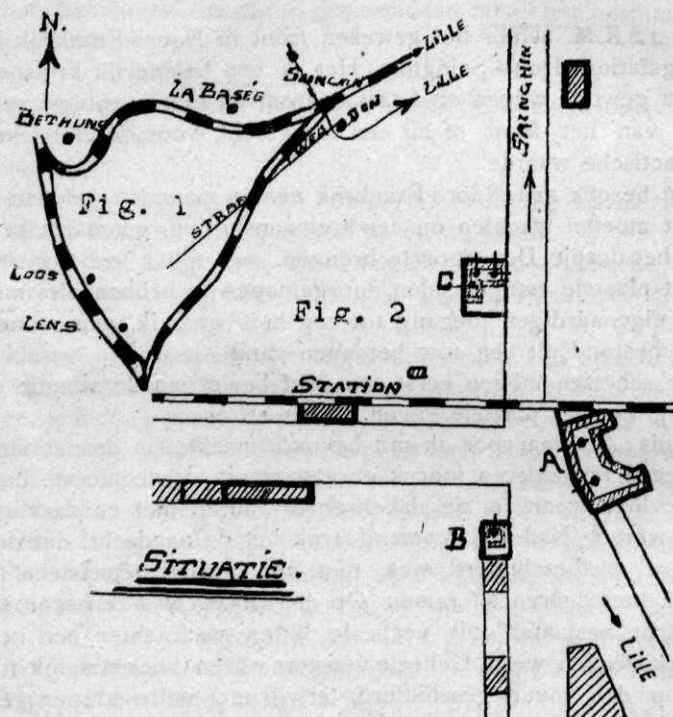
Het huis A, waarvoor ik mij bevond, maakte op den eersten oogopslag geen bijzonderen indruk en zag er uit als de meeste huizen in de omgeving, waarvan de daken en de muren hier en daar stuk geschoten waren. Naderbij komend trok het de aandacht, dat de gevel bepleisterd en beschilderd was, niet alleen met metselsteen figuren, maar ook met deuren en ramen. Op één plaats was een soort staldeur aangebracht bestaande uit verticale latten waarachter een betonnen muur aangetroffen werd. Geheele vensters waren (voornamelijk in zwarte tinten) op den muur geschilderd, terwijl met witte strepen gebroken ruiten aangegeven en nagebootst waren. Op regelmatige afstanden werden schietgaten in den muur aangetroffen ter grootte van een metselsteen op zijn kant (5×11 cM.).

De muur was echter zoodanig beschilderd, dat de openingen juist vielen in de posten van de deuren en ramen en daar deze weer op verschillende hoogten en van verschillende afmetingen waren viel de regelmatigheid in de plaatsing van genoemde schietgaten niet op. Bij nadere beschouwing bleken ook op enkele plaatsen in den muur metalen platen aanwezig te zijn, groot $1\frac{1}{2} \times 2$ M. en ter dikte van $2\frac{1}{3}$ à 3 cM. met 4 bouten in het beton vastgezet. Ook deze platen waren geheel met metselwerk beschilderd en vielen b. v. juist met één hoek in een raamschildering en met een ander gedeelte in een deurschilder-

ring. In het midden van deze platen bevond zich een opening breed 30 en hoog 15 cM. waarachter zich een schuifdeurtje bevond.

Elders was tegen den muur een verticale ijzeren ladder aangebracht, geconstrueerd op de wijze als de schippersladders — welke in sluizen worden aangetroffen en bestaan uit ijzeren staven in den muur vastgezet — en welke leidde naar een gedeelte van een stukgeschoten muur nabij het dak. Het dak vertoonde ook sporen van beschieting, terwijl de pannen hier en daar geheel of gedeeltelijk ontbraken.

Door den betonnen toegang het huis binnentredend, bespeurde men terstond, dat men zich in een op moderne wijze ingerichte schuilplaats

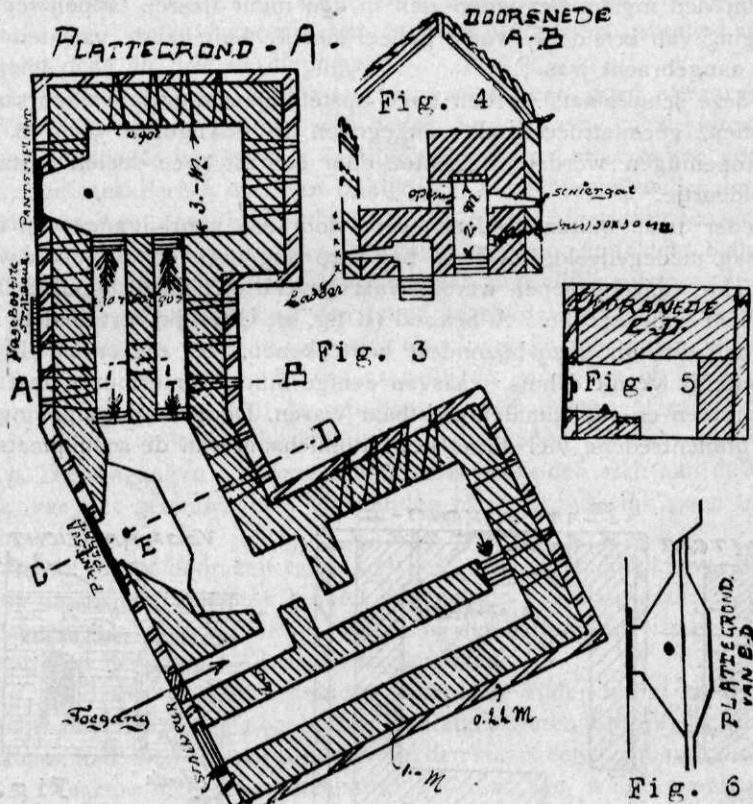
bevond en was het idee woonhuis geheel verdwenen. De vorm en inrichting van de schuilplaats mogen door bijgaande schetsen verduidelijkt worden. (fig. 3 en 4).

De ingang werd gevormd door een gang hoog 2 à 2,20 M., welke hoogte ook overal elders in de schuilplaats aangehouden bleek. Ook de overige afmetingen waren zeer ruim gehouden. Op regelmatige afstanden in den wand bevonden zich schietgaten, afgebeeld in fig. 7. In het beton trof men eerst een vierkant gat aan, groot 30×30 cM. en diep 15 cM., hetwelk gedeeltelijk als armsteunvlak en als munitiebergplaats kan dienen. Naar buiten liep de opening zeer smal toe. Tarijke

uitsparingen kwamen in den muur overal voor, onder de schietgaten en ook op andere plaatsen, en waren $30 \times 30 \times 20$ c.M. groot.

De schietgaten bevonden zich op 90 c.M. van elkaar en 1,70 M. boven den vloer, terwijl op ± 30 c.M. boven den vloer in het beton, ijzeren steunpunten aangebracht waren, waarop planken gelegd konden worden, voor staanplaats voor de schutters, terwijl deze planken tegelijk ook als zitbanken dienst konden doen.

Verderop splitste de schuilplaats zich in twee trappen, één naar beneden (links) en één naar boven (rechts).

Schaal 1:200.

In de wanden werden zoowel aan de keel- als aan de frontzijde schietgaten aangetroffen.

Met genoemd trapje naar boven gaande, kwam men in een gang waarin aan de keelzijde schietgaten gemaakt waren, terwijl aan de frontzijde een opening aangetroffen werd, welke o. a. ook als uitgang gediend had. Vóór dit gat trof men een platvorm aan, achter brokstukken van den frontmuur van het huis, welke brokstukken kunstmatig

door ijzeren stutten opgehouden werden. Hier ter plaatse werd ook de reeds eerder genoemde verticale ladder tegen den buitenmuur aangetroffen. Op dit platform was ook voldoende ruimte tot opstelling van een mitrailleur.

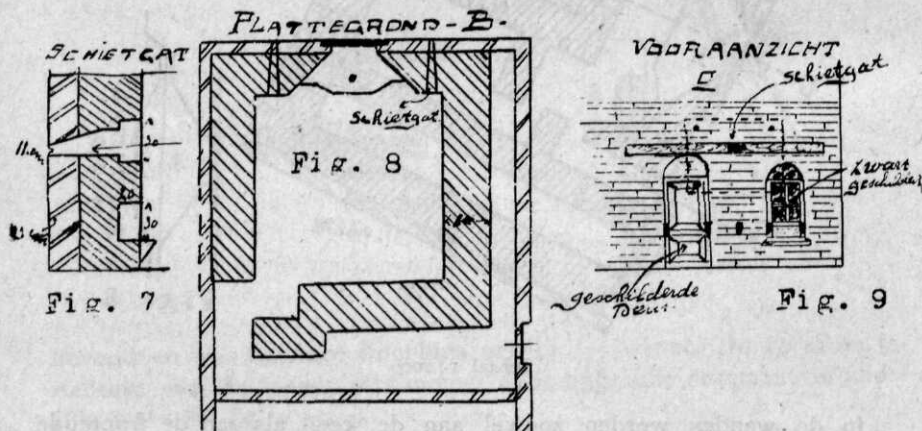
De geheele bovenbedekking van de schuilplaats bestond uit ijzeren I-liggers, waarop beton, voor zoover na te gaan ter dikte van 1,50 M. en ongewapend.

Waar mogelijk, was op zeer practische wijze van de bestaande muren gebruik gemaakt voor bekisting van het betonwerk. Alle onnoodige binnenmuren waren verwijderd.

Nabij den ingang bevonden zich in den muur ijzeren tappen ter bevestiging van een deur, welke geheel aan de buitenzijde van den toegang aangebracht was.

In deze schuilplaats werden twee opstellingen voor mitrailleurs aangetroffen, geconstrueerd als aangegeven in de figuren 5 en 6. De schietopeningen werden afgesloten door een uit twee deelen bestand schuifdeurtje.

Weder naar buiten tredend werd door een voorbijganger op mijn navraag medegedeeld, dat er in het dorp nog twee op dergelijke wijze ingerichte huizengroepen waren, waarvan een zich in de onmiddellijke nabijheid van het huis A bevond (B fig. 2). Uiterlijk vertoonden zich ook aan dit huis geen bijzondere kenteekenen. Het zag er uit als een gedeeltelijk vernield huis, waarvan eenige binnenkamermuren met een schoorsteen en rookkanalen zichtbaar waren. Door de deuropening het huis binnentredend viel direct het betonlichaam van de schuilplaats op.

Schaal 1:200.

Fig. 8 geeft de ligging van de schuilplaats in het huizencomplex aan. Ook in deze schuilplaats was een opstelling voor een mitrailleur aangebracht. Verder werden er ook nog enkele gewerschietgaten in hetzelfde front als de mitrailleur aangetroffen. De mitrailleur opstelling was

weder beschermd door een pantserplaat, welke aan de buitenzijde gedeeltelijk in de kamerschoorsteen uitkwam en daar dan ook naar die omgeving bijgeschilderd was. In deze schuilplaats werden ook nog overblijfselen aangetroffen van een telefonische gemeenschap. Op de vloer lagen tal van voorwerpen van achtergelaten oorlogstuig vooral veel Duitsche houders met patronen. Verder tal van overblijfselen afkomstig van het logies als: resten van matrassen, gebroken stoelen, ledige blikjes enz,

Het derde versterkte gebouw (C fig. 2) bevond zich aan de andere zijde van de spoorbaan.

In tegenstelling met de beide eerst beschreven betonnen gevechtsopstellingen, welke voornamelijk in één verdieping gebouwd waren, bestond deze uit drie verdiepingen.

De gevelmaskeering was ook hier weer zeer goed verzorgd. De N.W. zijde van het gebouw was beschilderd als een vakwerkbouw. In een geschilderde horizontale verbindingsbalk in het bovenste gedeelte van deze maskeering was een uitkijkgleuf aangebracht, welke door een scharnierenden plaat, beschilderd als een plank, afgesloten kon worden.

Aan een andere zijde van het huis was een uitstekend balkeinde zichtbaar, terwijl op regelmatige afstanden dergelijke uitstekende stukken balk met schaduwen op den muur geschilderd waren. Deze geschilderde balkeinden vielen samen met openingen in den muur, welke als schietgaten dienst deden. In den Oostelijken gevel van dit huis bevonden zich ter plaatse van de schuilplaats geen deuren of ramen, maar werd wel een volledige beschildering aangetroffen als weergegeven in fig. 9. De toegangen tot deze schuilplaats bevonden zich aan de Westzijde van het gebouw, doch vertoonden hier ook uiterlijk geen bijzonderheden.

Behalve direct door een trap, kon men van de benedenste verdieping op de daarboven gelegene komen met behulp van een ladder van een constructie als reeds eerder beschreven bij den buitenmuur van gebouw A. Bijschriften maanden tot voorzichtigheid aan.

Op twee der mitrailleurstanden (naar drie zijden stond er hier één gericht) bevonden zich nog hulzen van afgeschoten mitrailleurpatronen. Blijkbaar had men de mitrailleurs aan den staart een verhooging moeten geven, waartoe men een metselsteen gebruikt had, welke op elken mitrailleurstand nog aangetroffen werd.

Op de benedenste verdieping bevond zich slechts een mitrailleur welke den weg in N. richting bestreek en werden ook nog enkele geweerschietgaten in O. en W. richting aangetroffen. Op de eerste verdieping waren drie opstellingen voor mitrailleurs en enkele geweerschietgaten.

De bovenste verdieping waar de uitkijkpost zich bevond was alleen toegankelijk door een half cirkelvormig gat, dat midden in de zoldering van de middelste verdieping uitkwam.

Zowel de toegang tot de schuilplaats C als die tot de schuilplaats

B werden niet aangetroffen aan de van den vijand afgekeerde zijde. Vooral dan ook bij gebouw C zou, bij een eventueele bestorming van het huis, de hoofdrichting van den aanval zeer zeker op de geheel blinde O.zijde, welke zeer misleidend beschilderd was, gericht zijn geweest.

Hier en daar werden in de schuilplaatsen waterplassen aangetroffen, zoodat het beton niet waterdicht scheen te zijn.

Zowel de tactische ligging van de beschreven versterkingen als de wijze van toepassing van beton geven m. i. een mooi voorbeeld van een oordeelkundige en practische wijze waarop van dit materiaal gebruik gemaakt kan worden. De voor het oog geheel verborgen ligging van het blokhuis B, van waaruit zowel aan A als aan C onzichtbaar steun verleend kan worden, mag dan ook als zeer gunstig genoemd worden. Bij A zien wij twee mitrailleuropstellingen ter bestrijking van de spoorbaan en den hier langs loopenden weg, terwijl in C aangetroffen worden: één mitrailleur gericht op de spoorbaan, twee gericht op den weg en een vierde welke een omtrekkende beweging moet verhinderen.

De huizen waarin zich deze schuilplaatsen bevonden bleken wel beschoten. Afhankelijk van den toestand had men den stuk geschoten muur laten liggen of had dezen zorgvuldig bijgepleisterd en beschilderd.

Aan de eigenlijke betonlichamen was nergens eenige beschadiging te constateeren. Op enkele plaatsen kreeg men den indruk dat het huis geheel stuk en in elkaar geschoten was, ofschoon de eigenlijke gevechtsofstelling zich dan nog geheel intact hier binnen bevond.

Een woord over de organisatie van zware en lichte mitrailleurs,

DOOR

J. A. E. VAN DER HORST,

Luitenant der Infanterie. Commandant M. P. I. R. I.

A. INLEIDING.

Het verschil in gebruik tusschen zware en lichte mitrailleurs is in den Europeeschen Oorlog 1914—1918 volledig tot zijn recht gekomen,

Hoewel men hier en daar in het buitenland vóór 1914 de verschillende soorten mitrailleurs bezat en deze stelsels geleidelijk heeft verbeterd, is toch eerst door de oorlogspractijk der afgelopen jaren een scheiding in zwaar en licht „tactisch” noodzakelijk gebleken.

Vóór den oorlog kende men in hoofdzaak slechts de drie groote stelsels: Schwarzlose, Hotschkiss en Maxim en enkele minder bekende als: Madsen, Lewis en Colt.

In den afgelopen oorlog nu, is de scheiding in zware en lichte mitrailleurs — zooals gezegd — een voldongen feit geworden; zoo ontstond de navolgende indeeling der in gebruik zijnde mitrailleurs:

a. Zware mitrailleurs:

Colt (Amerika).

Hotschkiss (Engeland, Japan en België).

Maxim (Engeland, Duitschland, Amerika, Spanje, Bulgarije en Zweden).

Peiino (Italië).

Puteaux (Frankrijk).

Schwarzlose (Nederland, Oostenrijk en Rumenie).

Vickers (Nederland en Engeland).

b. Lichte mitrailleurs:

Bergmann (Duitschland).

Lewis (Nederland, Engeland en Amerika).

Madsen (Nederland en Denemarken).

Odkolect (Engeland).

Parabellum (Nederland en Duitschland).

De groepeeringswijze in zware en lichte mitrailleurs geschiedde in hoofdzaak naar de technische eigenschappen, vooral de handelbaarheid gaf hier den doorslag. Aldus ontstond het nieuwe „tactische beginsel”: mitrailleurs voor de groote en middelbare afstanden (zware mitrailleurs) en mitrailleurs voor de kleine afstanden (lichte mitrailleurs).

mum te beperken, terwijl uit de organisatie van de Schwarzlose pelotons, de gereedschapskar (de bekende „rommel- en waterwagen”) is verdwenen.

Voor wat betreft de indeeling der verschillende in Nederland gebruikte mitrailleurs, diene het volgende:

Bij de infanterie der Ie en IIe Divisie worden voor zware mitrailleurs gebezigd: de Vickers-mitrailleurs; bij de infanterie der IIIe en IVe Divisie: de Schwarzlose mitrailleurs.

Bij de andere wapens der Divisiën — voor zoover mitrailleurs organiek zijn ingedeeld — worden tot nog toe Schwarzlose mitrailleurs gebruikt.

De lichte mitrailleurs zijn Lewis-mitrailleurs, uitgezonderd bij de vliegereskaders, waar ook het type Parabellum en een enkele Bergmann toepassing vindt. Over de Madsen zullen we zwijgen; het wapen is al te gecompliceerd om nuttig gebruikt te worden. Misschien is het eenige voordeel, dat het een heele lichte mitrailleur is.

C. HET MITRAILLEUR-PELTON (zware mitrailleurs).

Bij het stuk is aan personeel ingedeeld: een stukscommandant en acht manschappen.

De stukscommandant is uitgerust met een kijker en een knipbuigtang.

No. 1 is de mitrailleurschutter en is voorzien van een bijl en een oliespuit. No. 2 is de helper van den schutter en is uitgerust met de gereedschapstasch. Gedurende het vuren is No. 2 belast met het opvoeren der banden. Om dit regelmatig en juist te doen, wordt veel oefening vereischt. 't Is mij gedurende twee opleidingen bij het Vickers-Mitrailleur-Peloton gebleken, dat dit opvoeren over 't algemeen zeer lastig gevonden wordt. Geschiedt dit opvoeren niet goed, dan zijn telkens terugkerende storingen het gevolg.

No. 3 en de eerste reserveman trekken de mitrailleurkar, waarop, behalve de mitrailleur met affuit, bovendien alle noodige gereedschappen en reservedeelen, benevens 1000 patronen, gereed voor gebruik, worden aangetroffen.

No. 3 is voorzien van de stoomslang met waterzak en van een schop.

No. 4, 5 en 6 zijn belast met de munitieaanvulling. (Een zeer voorname punt bij oefeningen en opleidingen.)

No. 6 en de tweede reserveman trekken de patroonkar, die 500 patronen, gereed voor gebruik, inhoudt.

De sectie bestaat uit twee stukken. Behalve het personeel der stukken, in totaal dus 18 korporaals en manschappen, bestaat het personeel der sectie uit een sergeant-sectiecommandant.

De sectiecommandant is voorzien van een prismakijker, ten einde als vuurleider de hoogte en breedte van het doel te kunnen bepalen. De sergeant-afstandmeter — op rijwiel — (per peloton één) meet met den telemeter den afstand tot het doel.

Een groote verbetering in de bewapening van het personeel van het mitrailleur-peloton zou een bewapening met revolvers zijn, aangezien een bewapening met karabijnen ernstige bezwaren oplevert voor het dragen van den mitrailleur, hetgeen van de karren naar de gevechtsopstelling en bij het veranderen van stelling steeds snel en dikwijls over groote afstanden, afhankelijk van het terrein, moet plaats hebben.

De Luitenant-Pelotons-Commandant (op rijwiel) beschikt over den sergeant-afstandmeter en over twee ordonnansen (op rijwiel). Hij is voorzien van een prismakijker.

In de toevoeging van afstandmeters is een groote verbetering gewenscht en wel zoodanig, dat alle sectie-commandanten en ook de pelotons-commandant over een dergelijk instrument beschikken. Hoe dikwijls in de mobilisatie gebeurde het niet, dat juist de sectie, die onmiddellijk dat instrument noodig had, eenvoudig daarvan verstoken bleef, omdat — toenmaals telden we 2 telemeters per peloton — de telemeters toevallig bij de andere sectiën waren. De afstand werd dan geschat; 100, soms 200 M. te kort of te ver en, in verband met de geringe dieptespreiding van de „machine”, ging de bundel verloren! Minstens 250 patronen nutteloos verschoten; bijgevolg: munitieverspilling!

Op het noodzakelijk bezit van den afstandmeter mag nog wel eens de aandacht gevestigd worden.

De organisatie geeft voorts aan, dat de korpstrein van het Mitrailleur-Peloton zal bestaan uit:

Een goederenwagen (model Infanterie) waarop 19.968 patronen V. of 20.000 S. m., verpakt in 16 kisten. Tevens bevat deze wagen de ransels van het personeel en andere bagage, behoorende tot het peloton.

De wagen is bemannen met 2 paarden, onder een geleider (onbepaald treinsoldaat).

Een groot bezwaar voor het personeel is, dat de Nos. 3, 6 en de beide reservemanscappen gedurende den marsch de zware karren moeten trekken (250—400 K.G.), terwijl bovendien punt 10, laatste zin (ontwerp Exercitie-Reglement) aangeeft:

„In zwaar terrein trekken alle nummers en duwen de stukscommandanten desvereischt.” 'n Gezellig vooruitzicht voor een pelotons-commandant om gedurende het vuren het bericht te krijgen van zijn sectie-commandant: „De Nos. 1 en 2 zijn uitgeput; kunnen niet behoorlijk bedienen!” En dat van het personeel, wier moeilijke taak pas begint in 't gevecht!

Deze trekkracht door menschen is m. i. af te keuren. Naar ik verneem, heeft ook de z.g. mitrailleur-commissie dit groote bezwaar gevoeld, maar is blijkbaar met haar voorstellen ergens gestuit!

Hoe vurig werd niet gehoopt, dat met de nieuwe indeeling van zware en lichte mitrailleurs ook verbetering zou worden gebracht in de organisatie! We werden wel erg teleurgesteld; het aantal afstandmeters werd verminderd tot één heele per peloton! De munitievoorraad op

een goederenwagen, waarop ook de geheele bagage van het peloton! Verder vragen wij ons af, of de functie van stukscommandant een zoo geringe is, dat een korporaal daarvoor wordt aangewezen! We gaan achteruit in stede van voorwaarts! De oorlog heeft duidelijk laten zien, dat zelfs de gemiddelde sergeant dikwijls faalde bij zijn opdracht als stukscommandant. Kunnen wij in ongeveer vier maanden een milicien-korporaal opleiden tot stukscommandant? Neen, en nogmaals neen! Zijn de bewijzen uit het buitenland niet voldoende! Engeland: Kapitein-Commandant; Luitenants-Sectiecommandanten; oudere onderofficieren-stukscommandanten! We vreezen met groote vreeze voor de toepassing van onze nieuwe mitrailleur-organisatie, vooral waar in vreedstijd het getal van 49 verlofsmilitairen (1 verlofsofficier, 6 onderofficieren en 42 manschappen) in $3\frac{1}{2}$ maand zal moeten worden opgeleid door zegge 1 Luitenant en 2 onderofficieren.

Slotsom: Het voormalige Regiments-Mitrailleur-Peloton was nog zoo slecht niet!

D. DE MUNITIEVOORRAAD.

Bij het Vickers- en het Schwarzlose-peloton heeft men:

Op de mitrailleurgereedschapskar 1.000 patronen.

Op de patroonkar 5.000 „

Totaal per stuk 6.000 „

Totaal per Sectie (à 2 stukken) 12.000 patronen.

Per peloton:

Bij de stukken 3×12.000 patronen = 36.000 patronen.

Voorts op den goederenwagen voor de Vickers. 19.968 „

Voor de Schwarzlose 20.000 patronen.

Totaal per peloton 55.968 „

dus rond 56.000 „

Bij het voormalig Regiments-Schwarzlose-peloton:

Op de mitrailleurkar 1.000 patronen.

„ „ patroonkar 4.000 „

„ „ gereedschapskar 1.750 „

6,750 „

Per Sectie: $2 \times 6.750 + 25.000$ (patroonwagen) = 38.500 patronen.

Dus per peloton: $3 \times 38.500 = 115.500$ patronen.

Ook wat betreft de munitievoorraad is geen verbetering te bespeuren.

Herinneringen uit den wereldoorlog,

DOOR

D. VAN VOORST EVEKINK,

1e Luitenant-Adjutant.

In de November-December-afleveringen 1919 van de „Deutsche Rundschau” vinden wij een artikel, handelende over de Duitsche bezetting van België tijdens den oorlog, van de terzake uiterst deskundige hand van den General der Infanterie z. D. v o n Z w e h l, den voormaligen Gouverneur van Antwerpen, die — naar wij ons meenen te herinneren — in laatstgenoemde functie ook meermalen met onze hoogere militaire autoriteiten in bespreking trad, waar het gold oplossing van grensincidenten.

De Generaal doet in zijn artikel verschillende belangwekkende mededeelingen, o. a. ook met betrekking tot de verhouding tusschen onze grenstroepen en het Duitsche bezettingsleger, welke mededeelingen in het bijzonder de aandacht verdienen van de Nederlandsche officieren, die tijdens de mobilisatie gedurende korteren of langeren tijd aan of bij de Nederlandsch-Belgische grens dienst verrichtten. Enkele ervan zullen wij hieronder nader beschouwen.

Ten aanzien van de houding der Duitsche grenstroepen zegt hij dan:

Het passeeren van de draadversperring was, ook bij goede bewaking, moeilijk tegen te gaan. Draadscharen met geïsoleerde handvatten, houten kisten en vaten om door te kruipen, waren de meest gebruikte middelen. Na het ontdekken der storingen in de geleiding was in den regel de overtreder al over de grens verdwenen, vóór de juiste plaats van overgang ontdekt was.

De eentonigheid van den grensdienst deed bovendien de waakzaamheid der wachten verslappen, om nog niet te spreken van de gevallen van omkooprij, dikwijls voor groote geldsommen.

De grensdienst werd nog verzaard omdat enerzijds het geheele grensverkeer belet moest worden, terwijl anderzijds de Duitsche bezetting feitelijk belang had bij den invoer van levensmiddelen uit Nederland, en voorts door de ligging van de rayons Esschen, Meerle en Poppel buiten de draadversperring, in welke gebieden zich geleidelijk volledige smokkelcentra ontwikkelden.

Op de verkeerswegen, waar Duitsche en Hollandsche grensposten aan weerszijden van de grens waren opgesteld, bestond tusschen het

personeel van beide legers een dikwijls gemeenzame verhouding 1).

Omkooperij en smokkelarij hadden intusschen een verderfelijken invloed op de krijgstucht, het bestrijden daarvan behoorde tot de voortdurende zorg der commandanten. Vooral in de latere periodes van den oorlog speelde hierbij de onvoldoend gevulde soldatenmaag een groote rol, de strenge maatregelen tegen de plichtverzakkers ten spijt!

Voortdurend aflossen der grenstroepen zou doelmatig geweest zijn, doch de aflossende troependeelen hadden gewoonlijk reeds in een ander vak grensdienst verricht, waren dus min of meer „besmet” en dikwijls nog minder bruikbaar dan hunne voorgangers.

Zoo kwam het, dat dezelfde troepen soms een jaar en langer in hetzelfde grensvak geplaatst bleven.

De grensdienst zelf was eentonig en zwaar, de inkwartiering dikwijls onvoldoende, intusschen bleef de „frontdienst” te allen tijde een geveesde straf.

De grenstroepen waren samengesteld uit mannen van ongeveer 45-jarigen leeftijd, werden voorts aangevuld met gewonden en reconvalescenten.

In de laatste oorlogs-periode werden enkele landstormbataljons, afkomstig van het Russische front, bij de grenstroepen ingedeeld. Zij bleken voor de bolsjewistische denkbeelden niet onontvankelijk te zijn gebleven en de tucht in die afdeelingen liet reeds veel te wenschen over.

IJverig werd door de Belgen in het bezette gebied gespionneerd, vooral waar het gold de legering van troepen in de kampen van Beverloo, Brasschaet en Visé, en — wat voor de Duitschers heel wat onaangener was — het troepenvervoer langs de groote verbindingen over Luik en Luxemburg.

Generaal von Z w e h l meent, dat — in verband met de onmogelijkheid om deze berichten door het Deutsche front heen te brengen — de hoofdbureaux van deze spionnagediensten in Nederland gevestigd waren, vanwaar de ingekomen berichten naar Engeland werden doorgezonden. De wijde mazen in het net der grensbewaking, en de omstandigheid, dat het overbrengen van spionnenberichten hand in hand ging met de levensmiddelen-smokkelarij — welke zooals gezegd door de Deutsche grenstroepen niet tegengegaan werd — bevorderden de verzending dier berichten via Nederland zeer.

(Over eventueele aanwezigheid van Deutsche spionage-bureaux h. t. l. spreekt de Generaal uiteraard niet.)

Nauw hiermede verbonden was ook het over de grens „smokkelen” van jonge mannen in den dienstplichtigen leeftijd. Ook voor dezen voerde de weg naar het front over Nederland. Soms kwam het tot for-

1) Het is ons bekend, dat, zoodra zulks aan Nederlandsche zijde werd bemerkt, tegen de betrokken militairen onmiddellijk strenge maatregelen werden genomen.

meele gevechten tusschen de grensposten en deze jonge mannen be-
nevens hunne gidsen.

De waarschijnlijkheid en eventueele gevolgen van een Engelsche landing in Zeeuwsch-Vlaanderen of op Walcheren blijken door het General-Kommando der Duitsche bezettingstroepen terdege onder de oogen te zijn gezien.

Of Nederland daarbij daadwerkelijk tegenstand zou bieden, en daartoe de middelen bezat, scheen onzeker.

Het is voor den Generaal een open vraag of Nederland zich bepalen zou tot het protesteeren tegen de schending zijner neutraliteit, dan wel, door den drang der omstandigheden, de zijde van Duitschland's tegenstanders kiezen zou.

Men scheen te meenen, dat Holland's vrees voor het verlies zijner koloniën hierbij gewicht in de schaal zoude leggen 1).

Behoudens eenige overschatting van de sterkte, blijkt men intusschen van den toestand van het Nederlandsche leger vrij goed op de hoogte:

de sterkte bedroeg in 1917 meer dan een millioen, wel is waar voor een deel slechts gebrekkig-geoevende, manschappen. De sterkte aan artillerie was zwak, het aantal mitrailleurs gering. Toch zou dit leger, gevoegd bij de gevechtskrachten der vijanden, een tegenstander vormen, waarmede rekening te houden was.

De stemming van het Nederlandsche volk was in beginsel tegen iedere inmenging in den wereldoorlog, het officierskorps schijnt — volgens den Generaal — door de bank „deutschfreundlich, sicher nicht england-freundlich gewesen zu sein”.

In het algemeen werd aangenomen, dat het den tegenstander gelukken zou aan de Engelsche Oostkust ongemerkt een sterke transportvloot te verzamelen, te laden, onder sterke begeleiding over de Noordzee te brengen, de Duitsche luchtverkenningdienst uit te schakelen, en meerdere divisieën op Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland te landen. Gelijktijdig zouden dan oorlogsschepen met geringen diepgang zóóver de Schelde opvaren, dat zij Antwerpen onder vuur konden nemen.

Daarbij werd in aanmerking genomen, dat de Nederlandsche bezetting van Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland zwak aan artillerie was, zoolwel wat betreft aantal als kaliber, zoodat een overmachtige vloot deze batterijen wel buiten gevecht zou kunnen stellen.

Intusschen scheen het landingsplan zóó zeer van weer, wind en andere toevalligheden afhankelijk, dat de uitvoering ervan avontuurlijk en onwaarschijnlijk leek.

1) Ons dunkt, dat de strikt-neutrale, besliste en rechtvaardige houding van onze regering gedurende den geheelen oorlog ten opzichte van alle oorlogvoerenden in acht genomen, den Generaal ten deze afdoende in het ongelijk stelt. Er gaan dan ook in de Duitsche militaire literatuur geheel andere stemmen op dan die van Generaal von Zewel.

Dit nam echter niet weg, dat alle voorbereidingen tegen een Engelschen aanval, met inachtneming van de verschillende gevallen, die zich — in verband met de door Nederland aan te nemen houding — konden voordoen, getroffen werden. Intacte reserves waren aan het front wel is waar niet te missen, doch vrij geregeld waren in het rayon Gent—Antwerpen vermoeide, tijdelijk van het front weggenomen, divisies gelegerd, terwijl eenig spoorweggeschut nabij Zandvliet stond opgesteld, ter bestrijking van de Schelde. Een goede uitwerking van dit vuur werd echter, in verband met de moeilijke waarneming — vliegtuigen konden aan het front niet gemist worden — in twijfel getrokken.

De hoofdgedachte in de vastgestelde plannen was eene offensieve 1), n.l. de Engelsche landingstroepen op te zoeken en aan te grijpen waar men ze zou ontmoeten. De bezwaren aan dit offensief optreden in deze sterk-doorsneden Noord-Westhoek van België verbonden, werden hierbij niet over het hoofd gezien.

In verband met de uitspringende ligging van Nederlandsch—Limburg, ging het „thuisbrengen” der op den rechtervleugel staande troepen bij den overijlden terugtocht, ter voldoening aan de bepalingen van den wapenstilstand in November 1918, met de grootste moeilijkheden gepaard.

Dit spreekt te meer, als men weet, dat aanvankelijk voor eene systematische ontruiming van België een tijdvak van 6 à 9 maanden berekend was!

Deze terugtocht werd dan ook gekenmerkt door eenige, tot op dat oogenblik in het Duitsche leger onbekende uitingen, n.l. onrust, gejaagdheid en op sommige plaatsen zelfs wanorde.

Deze bezwaren leidden bijna tot een catastrofe tengevolge van twee andere omstandigheden.

De eerste was de instelling der soldatenraden, de andere het feit, dat de spoorwegverbindingen — men mag wel zeggen voor het eerst — de legerleiding in den steek lieten, goeddeels als gevolg van de revolutionaire woelingen in het Duitsche rijk, waardoor de groote lijnen over Luik, Aken en Keulen uitgeschakeld werden. Veel hiervan komt voor rekening van de muitende matrozenkorpsen.

In een zóó moeilijk oogenblik in de bevelvoering als in dit geval, moest de bevelsbevoegdheid door de chefs gedeeld worden met de soldatenraden, die volkomen vreemd tegenover de bevelstechniek in het algemeen, en tegenover deze bijna onoverkomelijke moeilijkheden in het bijzonder, stonden.

1) Generaal von Moser, die door het Duitsche Opperbevel op het Westfront belast werd met de bestudeering en de voorbereiding der tegen de zoozeer gevreesde landing te nemen maatregelen, deelt in zijn werk „Feldzugsaufzeichnungen” mede, dat de Duitschers zich in de zoogenaamde „Holland”-stelling aanvankelijk tot de verdediging zouden bepalen. Die stelling liep, in algemeenen zin, evenwijdig aan de Ned.-Belg. grens, achter de kanalen.

Waar de soldatenraden zich van inmenging in de bevelvoering onthielden waren zij overbodig, waar dit niet het geval was bevorderden zij in de hoogste mate de tuchteloosheid der troepen.

Aan enkele troependeelen werd — nadat de wapenstilstand was gesloten — door de Nederlandsche Regeering toegestaan over Maaseyck—Roosteren—Susteren te marcheeren (Marine-korps, de bezettingstroepen van Antwerpen en eenige Recruten-Depots).

Deze troepen werden bij het overschrijden der Nederlandsche grens volledig ontwapend.

„Die holländischen Grenztruppen verhielten sich tadelfrei”: dit ongezochte compliment aan onze troepen aanvaarden wij gaarne!

Inhoud van Tijdschriften (N. O. I).

Indisch Militair Tijdschrift, November-aflevering 1919.

Deze aflevering wordt geopend met een uittreksel uit het „Verslag van de Commissie tot herziening der bezoldiging van het militaire personeel van de Landmacht” welk uittreksel is samengesteld door den kapitein der Infanterie A. H. Treu, die — na den dood van majoor Scheltema de Heere — deel uitmaakte van hoogergenoemde commissie. Tot een bespreking in deze rubriek leent zich dit uittreksel, zooals begrijpelijk, minder.

In het tweede opstel bespreekt de bij het Indische Leger gedetacheerde kapitein der Artillerie A. Cramwinckel de „samenwerking tusschen artillerie en waarnemers in vliegtuigen,” waarbij hij speciaal de aandacht vestigt op de moeilijkheden, verbonden aan het verkrijgen van gemeenschap tusschen den waarnemer in het vliegtuig en de vurende batterij of afdeling. Zelfs indien de toestellen voorzien zijn van draadloze installatiën is wel het geven van seinen uit het vliegtuig eenvoudig genoeg, het opvangen der (geluids) seinen door het hevig geraas van den motor vaak ondoenlijk. Zoolang dus de draadloze telefonie in haar toepassing nog niet volmaakter is geworden, zal, tot het verkrijgen en behouden van gezichtsverband toevlucht moeten worden genomen.

Iemand, zich onderschrijvend J., voert dan de pen ten einde te bepleiten een tot zeer bescheiden proporties terugbrengen van den militair geneeskundigen dienst. Behoudt men enkele bataljons- en brigadeartsen, dan kan het verdere geneeskundig personeel uit burgers, in oorlogstijd, bijv. op te roepen, bestaan.

Hoewel wij op dezen weg zeker niet zóó ver zouden willen gaan, komt het ons toch voor, dat een reorganisatie, in den geest als door J. voorgestaan, alleszins gewenscht kan worden genoemd.

Kapitein Creutz Lechleitner bespreekt vervolgens „Schietwedstrijden, Scherpschuttersproeven en Prijsschieten voor Infanterie.”

Bij schietwijdstrijden acht hij het onoordeelkundig, trouwens bij het afleggen van de scherpschuttersproef eveneens, te doen vuren op ringschijven. Figuur- en liefst valschijven moeten de treffers aangeven.

Waar bij de gevolgde methode van prijsschieten veel te veel geluk in het spel is, bepleit hij grondige wijziging der vigeerende voorschriften of algeheele afschaffing van het prijsschieten.

Tot slot eenig mengelwerk, gerangschikt onder: „Uit de Praktijk” en „Van Alles Wat.” Onder het laatste een enkel woord over de steeds voortdurende uitbreiding van de Japansche weermacht en de geweldige numerieke uitbreiding van het Chineesche leger, sedert 1915.

Overzichten van binnen- en buitenlandsche militaire periodieken besluiten deze aflevering.

Boekaankondiging.

Feldzugsaufzeichnungen 1914—1918. Mit 100 Abbildungen und 7 Karten-Skizzen. General von MOSER. 1920, *Stuttgart*. CHR. BELSERSCHE VERLAGS-
BUCHHANDLUNG. (Prijs: 12 Mk. gebonden: 16 Mk.).

In dit zeer belangrijke werk geeft Schr. zijn ervaringen weder als Commandant der Wurtembergsche 53e Inf. Brig. op het Westfront (Aug./Sept. 1914); Commandant der Pruisische 107e Inf. Div. bij den opmarsch van Jaroslau naar Pinsk (zomer 1915), tijdens den Servischen veldtocht (najaar 1915) en bij den opmarsch in Polen (voorjaar 1916); Commandant der Wurtembergsche 27e Inf. Div. in den loopgraafoorlog aan de Lys (zomer en herfst 1916), in den slag aan de Somme (Aug. 1916); leider van cursussen ten dienste van de hoogere troepenleiding (Januari—Maart 1916) en ten slotte Commandant van het XIVE Pruisische Res. Korps in de slagen bij Arras en Cambrai (Maart 1917—Februari 1918).

Wij lezen dit werk met steeds klimmende belangstelling. Schr. geeft, op een beknopte, klare wijze en ontbloot van eenigen opsmuk, een beeld van hetgeen door het onderdeel onder zijn bevel werd verricht bij de operatiën op het West- en Oostfront. Men krijgt grooten eerbied voor de geweldige prestaties der troepen. Leemten in de organisatie, bij de leiding enz. worden door Schr. niet verzwegen. Ook aan den tegenstander wordt, waar zulks te pas komt, de lof niet onthouden.

Onvergetelijk is ook de indruk die de schildering van het leven in de hoogere staven achterlaat. Wie Ludendorff's „Kriegserinnerungen" heeft gelezen, moet ook von Moser ter hand nemen, de „Feldzugsaufzeichnungen" vormen een prachtige aanvulling.

Wij bevelen de bestudeering van het werk van den generaal von Moser warm aan.

R.

Inlichtingen omtrent de opleiding tot verlofs-officier, *Alphen a/d Rijn*, N. SAMSON.

Het boekje geeft in enkele bladzijden een beknopt overzicht van de toelating tot de opleiding voor verlofs-officieren, de wijze van opleiding, enz. Schijnbaar draagt het werkje een officieele tint. Voor de intellectueelen, die den dienstplichtigen leeftijd naderen, is het boekje een goede gids.

R.

Telefunken-Zeitung, Zweite Kriegsnummer. Juli 1919.

Gaf het eerste nummer een overzicht van de D. T. en hare toepassingen bij het leger (zie Milit. Spectator 1919, blz. 693) het tweede nummer omvat de D. T. bij de marine en bij de luchtscheepvaart (luchtschepen en vliegtuigen) Het boekje geeft een goeden kijk op den enormen vooruitgang der techniek gedurende de oorlogsjaren.

R.

Jong Indië, Economisch en Militair Weerbaar. De economische, politieke en strategische ligging van Indisch-Nederland door M. F. LICHTENDAHL, Eerste-luitenant der Infanterie. *Semarang-Soerabajaden Haag*, G. C. T. VAN DORP EN Co. (Prijs f 3.75).

Een brochure van iets meer dan gewone afmetingen. Het werk is bedoeld als pleidooi voor het scheppen van een krachtige weermacht, zoowel te land als ter zee. Dat zulk een weermacht noodig is, toont de schrijver, aan de hand van politieke en economische beschouwingen, aan.

Het eerste gedeelte van het boekje wordt ingenomen door een geschiedkundig overzicht van de ontwikkeling der huidige politieke verhoudingen, zoowel in Europa, als in Oost-Azië. Opgemerkt dient te worden, dat Schr. zijn conclusiën neerschreef in begin 1918 — toen dus de oorlog nog in vollen gang was —, dat de brochure werd gedrukt in Januari 1919 en de conclusiën derhalve als niet meer up to date moeten worden beschouwd.

Zoo wordt met geen enkel woord, bijv., gerept over wat men noemt den Volkerenbond, en kunnen derhalve de door Schr. opgesomde mogelijkheden voor Indië om in een krijg betrokken te worden, niet geheel volledig worden genoemd.

Overigens bevat dit politiek gedeelte zeer waardevolle beschouwingen.

Het tweede gedeelte handelt over de militaire weerbaarmaking en Schr. toont zich daarin een voorstander van een krachtig eskader (groot materieel) gesteund door een leger van ± 8 divisiën op Java (inclusief Sumatra, als een vlootbasis in Straat Soenda wordt ingericht, Sumatra geheel door verkeerswegen zal zijn doorsneden, enz. enz.).

Dat noch ons leger, noch onze vloot ooit in staat zullen zijn Indië — in engeren zin Java — te behouden, indien wij, zelf ongesteund, door een machtige natie worden aangevallen is zoo logisch, dat wij ons niet kunnen voorstellen, dat Schr. aan dit, zich n. o. m. wel nooit voordoende, geval eenige pagina's wijdt.

Hij ziet echter ook dan den toestand niet zoo duister in en meent, dat, als wij een leger hebben (op Java) van ± 8 goed uitgeruste divisiën, als wij kunnen rekenen op de hulp van de bevolking, als we ons economisch goed hebben toegerust, als we beschikken over fabrieken van allerlei oorlogsmaterieel en over werven voor onderzee-

booten, wij het tegen elken vijand kunnen opnemen, ook zonder vloot.

Wij drijven dan zijn eerste echelon, dat niet sterker kan zijn dan hoogstens 5 divisiën, eenvoudig in zee terug en voordat zijn tweede echelon komt, hebben we ons leger minstens verdubbeld.

Ziedaar ongeveer den gedachtengang van den Schrijver.

Voor het geval wij in den krijg niet alleen staan, dienen wij, behalve een leger, ongeveer als boven aangegeven, te beschikken over een eskader van — voorloopig — 4 super dreadnoughts, 1 slagkruiser, 6 kleinere kruisers, 8 jagers en 10 duikbooten. Later uit te breiden tot 8 super dreadnoughts en 8 slagkruisers.

Dat eskader moet in 4—6 jaar worden afgebouwd, het leger moet in dien tijd, liefst door jaarlijks 5000 Nederlandsche miliciens naar Indië te zenden en verder vele duizenden inlanders op te roepen, op volle sterkte worden gebracht. Het Inl. volk moet daarvoor geheel worden hervormd (dat zal waar zijn! W.), geestelijk en lichamelijk worden opgevoed.

In het derde gedeelte wordt een overzicht gegeven van de economische toekomstpositie van Indië. Dat deze — gesteld dan dat eindelijk eens met kracht een einde wordt gemaakt aan de o n d e r m i j n i n g van het inlandsche volk en een deel van de Europeesche bevolking en dat het in Indië heel wat rustiger en veiliger zal worden dan thans — zeker heel wat belooft, meenen ook wij te mogen aannemen. Of echter de te verwachten rijkdommen zoo groot zullen zijn, dat daarvan ineens een uitgave van 7—800 millioen voor weermacht en weermiddelen af kan en af mag, wagen wij te betwijfelen.

Het geheele werk draagt den stempel van ernstige studie en juist inzicht in vele hoofdzaken. Er is veel, zeer veel stof verzameld, talrijke statistieken en grafieken verduidelijken den tekst, doch voor het huidige oogenblik kennen wij aan de geleverde beschouwingen op het gebied der weerbaarmaking en de daaruit gemaakte gevolgtrekkingen weinig waarde toe.

Schr. heeft zichzelf blijkbaar de vraag gesteld: hoe zou het moeten zijn? en deze vraag beantwoord, zonder rekening te houden met de tweede vraag: hoe kan het zijn?

Zouden wij die eerste vraag zelf moeten beantwoorden, ook wij zouden — van theoretisch standpunt — de oplossing zoeken in: een eskader van groot materieel, hoofdbasis in Straat Soenda en een leger, uitsluitend — wat de B. V. taak betreft — ten einde een verovering van die basis van de landzijde te beletten en den bestuurszetel te beveiligen, en dus met de hoofdzaken van Schr.'s betoog accoord gaan.

Men heeft echter rekening te houden met de omstandigheden. En deze zullen nooit toestaan, dat een slagschepen-vloot in 5 jaar wordt afgebouwd, een leger van 120.000 man in dienzelfden tijd wordt gevormd en Nederlandsche miliciens naar Indië worden gezonden.

Wij hebben slechts de hoofdzaken aangeroerd in het bovenstaande;

dat wij in vele detailquesties en op politiek- en op defensie gebied met Schr. van meening verschillen, kan niet worden verheeld.

In ieder geval kan uit de gegevens, in dezen arbeid verzameld, de conclusie worden getrokken, dat de verdediging van Indië heel wat krachtiger kan — en, gelet op de steeds stijgende beteekenis dezer bezitting voor Nederland — ook moet zijn, dan zij thans is.

W.

Ter aankondiging ontvangen.

Militaire Aardrijkskunde van Nederland, door H. ROOSEBOOM, Kapitein der Infanterie, Hoofd van Onderwijs aan de Kon. Mil. Academie en L. C. PREY, Kapitein der Infanterie, Leeraar aan de Kon. Mil. Academie. Met een atlas. *Breea*, 1918, DE KONINKLIJKE MILITAIRE ACADEMIE.